

PROBLEMA JURIS PVBLICI,
AN
POENÆ VIVEN-
TIVM EOS INFAMANTES,
SINT ABSVRDÆ, ET
ABROGANDÆ?

QVOD
IN ACADEMIA FRIDERICIANA

PRÆSIDE

D. CHRISTIANO THOMASIO, JCTO,
SACRÆ REG. MAJEST. BORVSS. CONSILIARIO INTIMO
ACADEMIÆ FRIDERICIANÆ DIRECTORE, PROFESSORE JURIS
PRIMARIO, FACVLTATIS JURIDICÆ PRÆSIDE ORDINARIO
& h. t. DECANO

D. V. APRILIS ANNI MDCCXXIII.

H. L. Q. C.

PVBLICO EXAMINI SVBJICIET

AVCTOR

JOHANNES HENRICVS DE KALM,
BRVNSVICENSIS.

✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻ (9) ✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻

HALÆ MAGDEBVRGICÆ,
LITERIS SALFELDIANIS.

SUMMARIÄ.

Dubia, an questio proposita sit dubia? §. I. Sententia Titii JCit
 questionem affirmans. Monita quedam contra eam: Methodus
 dicendorum: §. II. Praxis legum vivos insanantium apud Ju-
 daeos. §. III. Apud Aegyptios. §. IV. Apud Græcos. §. V. Ipso
 Aristotele id suadente. §. VI. Apud Romanos ante Imperatores.
 §. VII. Etiam intuitu carnificis & similium. §. VIII. Item Acto-
 rum fabularum. §. IX. Denique apud Germanos. §. X. Etiam
 intuitu hominum nullius criminis Reorum. §. XI. Rationes justi-
 tiam hujus praxeos docentes. §. XII. Responsio ad rationes Titii
 §. XIII. Fons erroris hujus. §. XIV. Defensio Titii. Monita
 quedam generalia. §. XV. Pene insanantes apud Judæos per le-
 gem Moisaicam nequaquam sunt introducta. §. XVI. Responsiones
 ad exempla Aegyptiorum. §. XVII. Græcorum. §. XVIII. Roma-
 norum. §. XIX. in specie de infamia carnificis & similium. §. XX.
 de Actoribus fabularum. §. XXI. Responsiones ad exempla Germa-
 norum. §. XXII. In specie de eorum stupiditate §. XXIII. Re-
 sponso ad rationes dissentientium a Titio §. XXIV. In specie de
 infamia bodierna Carnificum & licitorum. §. XXV. Defensio rati-
 onum Titii. §. XXVI. Fons erroris dissentientium a Titio, erro-
 numque odium in doctores juris naturalis. §. XXVII. Monita ge-
 neralia de utraque classe dissentientium. §. XXVIII. Transitus ad
 meam sententiam. Formatio status controversæ. §. XXIX. Pe-
 na quid hic debeat. §. XXX. Quid pene viventium. §. XXXI.
 Infamia quid & quinam ejus effectus jure Romano. §. XXXII.
 Doctorem dissentio. §. XXXIII. Monita de incertis effectibus infa-
 mie, eorumque facili evitacione. §. XXXIV. Exigui effectus pena-
 rum insanantium apud Romanos intuitu Græcorum §. XXXV.

Lxi.

SUMMARIÆ.

Exiguus usus titulorum juris Romani de infamia apud Germanos. §. XXXVI. In specie de questione, quando & cur ictus fustium infamet. §. XXXVII. Cur doctrina de infamia & penis infamantibus etiam ex jure Germanico & ejus interpretibus peti nequeat. §. XXXIIX. Neque etiam ex scriptoribus juris nature & gentium, vel doctrina Politicæ. §. XXXIX. Fama Politicæ quid & quotuplex. §. XL. Infamia Politicæ homonymia. §. XLI. Infames improprie dicti, (Ehrlose) quotuplices §. XLII. Infames proprie dicti, (Uneheliche) quomodo intuitu Principis differant a precedentibus. §. XLIII. Penarum infamantium variae divisiones. §. XLIV. Non omnes penæ infamant, tam capitales; §. XLV. Quam non capitales. §. XLVI. In specie multæ. §. XLVII. Quæstiones de penis capitalibus infamantibus & earum justitia. §. XLIIIX. Penæ videntium eos infamantes duplicis generis. §. XLIX. Monita, quid hic significet pena absurda §. L. Summa rationum quod pena perpetua infamantes principis sanæ Politicæ repugnent. §. LI. Quid de penis ad tempus infamantibus sentiendum? §. LII. Eas non quidem esse noxias Reipublicæ, sed tamen nec multum utiles. §. LIII. Causa impulsiva & scopus penarum infamantium introductarum. §. LIV. Quæ probantur per exempla populorum talibus penis utentium. §. LV. Et illustrantur exemplis eorum, qui in Germania, quamvis crimine vacui, ab opificiis, ut infames fuerint exclusi. §. LVI. Cautela circa abrogationem talium penarum infamantium adhibenda. §. LVII. Subjunctis paucis quibusdam exemplis §. LIIIX.

PROBLE

PROBLEMA JURIS PUBLICI.
AN POENÆ VIVENTIUM, EOS
INFAMANTES, SINT ABSURDÆ
ET ABROGANDÆ?

§. I

Miraberis forte, quomodo fieri potuerit, Dubia, an
quæstio pro-
posita sit
dubia? ut quæstionem propositam, tanquam dubiam & problematicè tractandam in titulo posuerim, cum tamen ubique gentium ejusmodi pœnæ infamantes omni tempore fuerint receptæ, nec de earum justitia aut utilitate intuitu reipublicæ usquam homo sanæ mentis dubitaverit, sed potius easdem communibus principiis juris naturæ & gentium, item politicis niti ac hætenus cum fructu fuisse non solum retentas, sed & subinde auctas & extensas & ratio dicet & experientia doceat, neque solum Jcti hic sint unanimes, sed & Reverendi Theologi ea de re non dubitent, tantum abest, ut contradicant, quin potius timendum sit, ne assertionem hujus quæstionis si non Anabaptisticam, saltem hæreticam declaraturæ sint omnes Facultates Theologicæ omnium

A

trium

trium in Sacro Romano imperio haecenus receptarum Religio-
 num dominantium. Adde: Non quidem esse ignotum, quod
 jam anno 1698. quidam vir probus & sincerus, qui nomen
 verum sub efficto Justiniani Clementis Leucopolitani tegere
 voluit, in scripto Germanico, cui titulus: Gewissenhafte An-
 merkungen von dem Amte einer Christlichen Obrigkeit, sonderlich,
 die in Beziehung auff Gbdtliche und weltliche Rechte eingeführte
 Straffen der Ubelthäter betreffend, allen Christlich gesinneten Rich-
 tern und Rechtsgelehrten auch Wahrheit liebenden Theologen zu
 reiffen Nachsinnen in Bescheidenheit vorgeleget: inter alia declara-
 verit §. 9. 10. 11. p. 9. seq. pœnas capitales finem propositum,
 emendationem aliorum, non obtinere, sed potius quotidianam
 testari experientiam, quod non obstantibus frequentibus exe-
 cutionibus ejusmodi pœnarum v. g. furti, vel in ipso momen-
 to & in loco executionis capitalis furta plurima committantur,
 tum etiam multas alias pœnas non capitales ita comparatas esse,
 daß Sie, ut verba autoris ipsa adducam, mehr Schaden und
 Verderben als Nutzen nach sich ziehen. Denn was zum Exempel
 den öffentlichen Staupenschlag, Brandmarken, Handabhauen,
 und die damit verbundene Landes-Verweisung betrifft, so sind
 selbige auf gewisse masse härter als die Lebensstraffe selber, indem
 Sie entweder einen solchen Menschen auf seine ganze Lebenszeit
 an Leib unächtlich machen, oder per infamiam indelebilem in
 solchen Zustand setzen, daß er aus Gemeinschaft aller Ehrlich ge-
 haltenen Leute auf einmahl ausgestossen, unstät und stüchtig seyn, und
 wenn es Ihm an rechter Erkänntuß des Guten nebst andern Hülfß-
 mitteln fehlet, nothwendig mit andern seinesgleichen allerhand desper-
 rata consilia ergreifen muß, so lange, biß er doch zuletzt dem Scharff-
 richter wieder unter die Hände fällt, wann er nun in andern Landen,
 dahin man Ihn zu deren Ueberlast durch die Verweisung ausgetrie-
 ben, in neuen Ubelthaten ist ergriffen worden. Sed his non obstan-
 tibus haud dubie urgebis, notum etiam esse, quod tota illa me-
 ditatio Justiniani illius Clementis a nemine neque Theologo-
 rum neque Jctorum aut Judicum fuerit vel approbata, vel fal-
 tem

tem pro digna habita, quæ responſionem mereretur, cum omnia, quæ ipſe, circa emendationem nævorum propoſitorum, proponit conſilia, plane ſint ita comparata, ut nec in praxin deduci, nec ullum effectum emendationis in ſtatu præſenti producere valeant, ſed ſaltem teſtentur, Autorem, neſcio qua idea Theocraticæ cujuſdam, aut potius Reipublicæ cujuſdam quaſi Platonicæ fuiſſe occupatum, ac intempeſtivis ſcrupulis conſcientiæ erroneæ, qui ipſum ad ſcribendas illas animadverſiones impulerint, adeoque excuſandum quidem eſſe, ſed non ſequendum.

§. II.

Et in eo quidem hæcenus conſentio, conſilia iſta exigui aut nullius roboris eſſe, neque etiam tolli poſſe e rebus publicis Chriſtianorum pœnæ capitales (eſſi ad aliam diſquiſitionem peculiarem pertineat, annon multæ apud Chriſtianos receptæ pœnæ capitales emendationem ob varias eaſque graves cauſas mereantur;) interim tamen neſcio, annon verba Autoris illius adducta de pœnis infamantibus ita ſint comparata, ut vel in ſenſu omnium ſtatim incurrant, adeoque nullo dubio ſubjecta ſint. Cum vero conſtet, Autorem illum in plerisque, eſſi bona fide erraſſe, nec JCti fuiſſe, ſeponam pauliſper eundem, cum non deſit JCti excellentis & famigeratiſſimi doctrina, quaſtionem propoſitam affirmans, ſive eidem occaſionem præſtiterit lectio conſilii modo memorati, ſive etiam ipſe ſine ſubſidiis aliorum, in mente ſua illam conceperit. Eſt vero iſe Gottlieb Gerhardus Titius, cujuſ jam Anno 1702. in *obſervat. ad Lauterb. obſ.* 82. p. 68. verba ſunt ſequentia: *Ceterum ſicut in infamia tam irroganda, quam tollenda aut impedienda fortaliſ non ubique prudenter verſati ſunt Romani, ita in univerſum infamia juris, quatenus viventibus imponitur, abſurdum pœna genus cenſeri debet, neque enim delinquentes emendat, qui legitimus omnium pœnarum, viventibus imponendarum eſt ſcopus, ſed ad majora potius facinora patranda diſponit. Ex quo ſequitur, quod merito illa pœna uſum habere non debeat. Eandem doctrinam ſed paucioribus verbis repetiit idem anno ſe-*

ſententia Ti-
cii JCti qua-
ſtionem affe-
mans.

4 AN POENÆ VIVENTIUM, EOS INFAMANTES,

quente 1703. in obs. ad Pufend. obs. 663. p. 661. nisi quod hic loco rationis, quod infamia delinquentes non emendet, magis perspicue posuerit, quod ad bene faciendum ineptos faciat. Denique Anno 1707. in jure privato lib. 3. cap. 3. §. 23. p. 320. pene iisdem verbis, quibus utrobique usus fuerat, tertia vice assertionem suam repetiit, nisi quod non vocet amplius *absurdum poenæ genus* & loco verborum, quod usum habere non debeat, magis perspicue posuerit, eam merito abrogari debere. Et tamen, quantum memini, nemo repertus fuit, qui virum celebrem hic refutare aut saltem ei contradicere ausus fuerit, haud dubie ideo, quod rationes ab ipso allatæ, etsi brevissimæ, etsi nil aliud proponentes, quam quod jam ante ipsum Justinianus Clemens fecerat, vel ideo, quia sunt palpabiles a quovis, sint simul irrefutabiles, (Cum alias notum sit, non tacuisse eruditos varii generis, intuitu aliarum doctrinarum Titii a communi schuldriano & orthodoxa Jurisprudencia recedentium) nisi quod Dn. Præses jam Anno 1709. in corollario 3. disputationi de Exstimatione Fama & infamia extra rem publicam adjecto, sequentia ad hanc Titii sententiam annotaverit: *Contra militat praxis communis variarum rerum publicarum, & ratio, quod in poenæ infligendis tentanda suppressio omnium irium affectuum dominantium, quatenus ad mala incitant, voluptatis per dolores, avaritiæ per ademptionem bonorum & occasiones acquirendi, ambitionis per infamiam. Adde locum Diodori Siculi de poenæ infamie ab Aegyptiis dictata desertoribus ordinum. Sed forte pugna conciliari potest per distinctionem. Sane poenæ fustigationis, quatenus apud nos in usu & cum infamia conjuncta est, non videtur admodum rationalis.* Cum igitur hic ipse Dn. Præses agnoverit, sententiam Titii non plane esse rejiciendam, sed cum praxi contraria ope distinctionis conciliandam, in ulteriori declaratione hujus doctrinæ ita me geram, ut propositis sincere & bona fide rationibus pro praxi communi & objectionibus contra sententiam Titii, ac subjunctis responsionibus & exceptionibus pro sententia Titii, denique adjiciam media conciliandi duas istas sententias, aut potius utramque limitandi, sic tamen, ut simul ostendam sen-

Monita quædam generalia contra eum.

Methodus discendorum

sententiam Titii multo magis rectæ rationi convenire quam Praxin communem contrariam, & ut pariter monstrem viam inquirendi in primam originem pœnarum viventes infamantium, & a Titio pro absurdo pœnæ genere habitarum.

§. III,

Quod igitur attinet rationes pro praxi communi pœnarum vivos infamantium, ante omnia demonstranda paucis erit ipsa praxis communis. Cum vero brevitati studeamus, sufficiet, si quædam præcipua afferamus de legibus vel moribus Judæorum, Ægyptiorum, Græcorum, Romanorum, Germanorum. Quod Judæos attinet, populum a Deo electum & peculiari cura a divino numine per leges Mosaicas gubernatum, de iis sic scribit Spencerus *de Leg. Hebr. ritual. lib. 1. c. 4. p. 57.* Judæos, ob anni præcipue Sabbatici contemtum (i. e. ob violationem Sabbatorum annuorum) per septies septem annorum spatium terra patria carere coactos fuisse, ut in ipsa pœna sua, annorum septuaginta captivitate, tanquam Speculo quodam culpam suam, (grandis illius sabbathi, anno septimo quovis observandi, contemtum) contemplari possent. Eumque in finem Spencerus ipsam legem Mosaicam allegat *Levit. c. 26. vers. 33. 34. 35. & 43.* Deinde qui de moribus Judæorum & de Republica Judaica scripserunt, communiter notare solent, pœnas legum transgressoribus infligendas, præter supplicia capitalia fuisse multas, flagellationes ac vapulationes, ac pœnam talionis. *Leydeck de Rep. Hebr. lib. 7. c. 12. p. 482.* Vides adeo, apud Judæos in usu fuisse pœnas a fustigationibus nostris & relegationibus in perpetuum haud differentes. Et Paulus de seipso testatur, se a Judæis casum esse quinquies & accepisse verbera quinquaginta uno minus. *Corinth. XI. v. 25.* Præterea Seldenus notavit *de F. N. & G. sec. disc. Hebr. l. 4. c. 5. p. 51. Conf. lib. 6. c. 6. 9. & 11.* Apud Hebræos quatuor fuisse genera infamium, qui a testimoniis & judiciis arcebantur: aleatores, fœneratores, quæstum facientes ex anni septimi, seu anni remissionis frugibus, & denique, qui columbas volare docerent. Addit etiam Seldenus dictis locis rationem, quod horum

Praxis legum
vivos infamantium
apud Judæos

6 AN POENÆ VIVENTIUM, EOS INFAMANTES,

rum nemo incumbat rebus ad bonum publicum seu vitæ humanæ commodum spectantibus, & quod aleatores ac illi qui columbas volare docerent, simul furti reos se faciant.

§. IV.

Apud Ægyptios.

Pergamus ad Ægyptios, non antiquos illos, Mosis tempore regnantes, sed temporum subsequentiū, de quibus Diodorus Siculus *lib. 1. Biblioth. Histor. parte 2. cap. 3. p. m. 36.* refert, quod eos, qui in bellis aut ordinem reliquissent aut non paruissent ducibus, non supplicio capitali puniverint, sed maxima omnium ignominia, qua postmodum per vitam virtuosam & benefacta deleta ad priorem statum redierint. Addit etiam Diodorus rationes, quibus legem illam Ægyptiorum commendat; nempe cives per eam fuisse admonitos, ut partim infamiam tanquam gravissimum malum & morte ipsa gravius metuerent, partim vero ut simul considerarent, in eo infamiam a morte differre, quod mortui vitæ mortalium non amplius prodesse queant, ignominia vero affecti plurima bona in usum reip. ex desiderio honoris recuperandi producturi sint. Sed gaudebant Ægyptii præterea etiam legibus penam infamiae inferentibus, ubi nulla spes erat honoris recuperandi, sed infamia durabat usque ad mortem. Memorat enim idem Diodorus, legem Ægyptiorum jussisse linguam abscindi illis, qui secreta hostibus revelassent, ambas manus amputari his, qui monetam circumciderent, vel adulterinam cuderent, aut pondus vel signa immutarent &c. virilia exsecari eis, qui mulierem liberam violassent, mulieres vero sine vi adulteria committentibus, naso mutilari &c.

§. V.

Apud Græcos.

Pergo ad Græcos. Horum legislatores uti fuere varii, Draco, Charondas, Zaleucus, Solon, Lycurgus &c. ita de Solone narrat idem Diodorus *loco citato*, eum nonnullas leges, quas Atheniensibus dedit, ab Ægyptiis petiisse, etsi id non memo-

memoret de legibus istis infamantibus. Sed Charondas inter alias leges contra calumniatores dolosam legem tulit, ut per urbem coronati circumveherentur, quo cunctis civibus sic ostentati innotescerent pervulgato supplicii probro, & a populo exagitarentur veluti perniciosissimo flagitii genere contaminati. Quæ lex (eodem Diodoro iudice) maximam utilitatem rei publicæ attulit, cum nonnulli ita publice prostituti & infamati manus sibi metipsis sponte intulerint, vitamque rumpere maluerint, quam in tanta probri ignominia ulterius conspici. Imo hujus legis severitas id effecit, ut tandem calumniatores omnes, perniciosissimum genus hominum, cum urbe fugati excessissent, deinde res publica tali peste vitioque purgata felici ac æquabili administratione coaluerit, uti refert idem Diodorus Siculus *lib. 12. bibl. Hist. p. m. 278.*

§. VI.

Ipsi Philosophi Græci doctrinam Politicam proponentes pœnas infamantes non habuerant pro absurdo pœnæ genere, sed potius eas quandoque adhibendas præceperunt. Equidem quod Platonem attinet, nihil de pœnis infamantibus in indice operum invenio, nec jam tempus mihi superest extra indicem ejus doctrinam de quæstione præsentis inquirendi. Sed tamen summus Aristoteles non solum adulteros & imprimis qui intra tempus filios procreandi tale quid admiserint, pro magnitudine delicti publice infamia notandos esse docuit. *lib. 7. Polit. cap. 16. in fine p. m. 894. edit. Heinsii. Sed & in capite statim sequente 17. p. m. 901. seq. eum, qui quicquam lege vetitum vel dicere vel facere ausus fuerit, si sit ingenuus, neque tamen ob ætatem adhuc locum in sodalitatibus, quæ cibum una capiunt, obtineat, infamia vult notari, aut verberibus delictum luere, si vero ætatem excesserit, infamantibus verberibus fervorum more castigandum esse docet, tanquam qui scdum & servile delictum commiserit.*

*Ipso Aristotele
id suadente*

§. VII.

§. VII.

Apud Romanos, ante Imperatores.

A Judæis, Ægyptiis, Græcis transeo ad Romanos, de quorum prudentia sine ulla justa causa videtur hic dubitasse Titius, cum potius, secundum effata virorum, de re literaria immortaliter meritorum, quoties Romani nominantur, semper alta voce addendum sit: *cordatissimi illi & prudentissimi mortalium!* Neque enim credendum est, pœnam infamiæ apud Romanos demum ortum debere juri Justiniano aut post firmatam a Julio Cæsare & Augusto Monarchiam. Sapientissimus Romanorum (dico Romanorum, ne irascantur Domini Aristotelici aut Platonici) Cicero scripsit, jam suo tempore in legibus esse octo pœnarum genera, damnum, vincula, verba, talionem, *ignominiam*, exilium, mortem, servitutem. Et quamvis locum Ciceronis allegare nequeam, sufficit tamen, quod ad eum diserte provocaverit S. Augustinus Pater Ecclesiæ si non præcipuus, itamen unus ex præcipuis, & quidem in aureo opere *de civitate Dei lib. 21. cap. 11. ab init. p. m. 975.* Verosimiliter autem defumavit ista Augustinus vel ex plane deperditis libris Ciceronis, de Republica, vel ex libris de legibus, quorum saltem pauca fragmenta habemus.

§. IIX.

Etiã intuitu Carnificis & Strilium.

Et quis dubitaret, Romanis placuisse pœnam infamiæ ante Cæsares, cum tamen & non delinquentes, sed qui solum sordidum vitæ genus elegissent, inter infames retulerit, etsi illo vitæ genere valde opus habuerit Respublica. Ita ex Ciceronis *Oratione pro Rabirio* constat, carnifices jam illo tempore fuisse pro infamibus habitos. Eo pertinet, quod Cicero *ibid. c. 4.* comparisonem inter se, & Labienum adversarium instituat, uter magis popularis sit? An Labienus, qui putet in concione ipsa *carnificem* & vincula adhiberi oportere? An Cicero: qui vetet *funestari* concionem, *contagione Carnificis?* Paulo post *c. f.* addit idem Cicero. *Moreretur prius acerbissima morte millies Grachus, quam in ejus concione carnifex consisteret, quem*

quem non modo foro, sed cælo hoc ac spiritu censorie leges, atque urbis domicilio carere voluerunt. Scilicet, ut Lipsius ad *Annal. Taciti lib. 4. c. 32.* (in *Excurs. lit. H. p. 1169.*) notat, carnifex domicilium habuit extra urbem, quod & testimonio Plauti confirmat, & insuper addit, Coriarios & Vespillones, urbe sub-motos esse, a pari causa, quia morticina tractent, Eumque in finem adducit locum Artemidori: *Coriarium exercere malum omnibus. Corpora enim mortua adirectat cerdo, ideoque ab urbe secluditur.*

§. IX.

De his, qui artes ludicras exercebant ad alium locum Ci- Item A&orum
ceronis (qui pariter videtur ex libris de republica petitus esse) fabularum.
provocat idem Augustinus de *civ. Dei lib. 2. cap. 13.* Cum ar-
tem ludicram scenamque totam probro ducerent, genus id hominum,
non modo honore civium reliquorum carere, sed etiam tribu moveri
notatione censoria voluerunt. Tantum vero abest, ut hic Au-
gustinus Romanos imprudentiæ accuset aut pro absurdo pena-
rum genere id cum Titio habeat, ut potius præclaram hanc vo-
cet & Romanis laudibus annumerandam prudentiam, & prædicet
hac parte Romanos, quod Græcis sint præferendi, quod sue
dignitatis memores atque pudoris actores italium fabularum nequa-
quam honoraverint more Græcorum. Ut ideo non sit opus, ut,
dum jam praxin penarum infamantium solum recenseo, in re-
censendis harum augmentis aut continuatione apud Romanos
sub imperatoribus me detineam, cum & Titius de hac praxi
non dubiter, sed eam præsupponat, & de ea repleti sint tituli
pandectarum de his, qui notantur infamia, de extraordinariis
cognitionibus & alii plures, atque commentarii, synopses, com-
pendia &c. Doctorum infinita in eosdem titulos, potissimum
in eum, quem primo loco memoravi, in omnium manibus
versentur.

§. X.

Restant ergo solum Germani. Atque hic iterum nolo de Denique apud
penis hodie vivos infamantibus prolixè differere, ne mihi ob- Germanos.
B jicia-

jiciatur a Titianis, praxin hanc Germanorum ortum debere receptione pene universalis Juris Romani: Sed & hic saltem quaedam ex præcipuis locis adducam, testantibus de praxi Juris Germanici antequam cum Academiis Jus Romanum in Germaniam introduceretur, aut antequam ista introductioni bique vires caperet. Ita *lib. 1. des Sächsischen Landrechts artic. 37.* Kämpfer und Ihre Kinder, Spielleute, und alle die unehlich geböhren sind, und die Dieberey und Raub sünden, oder auch wiedergeben, und das vor Gericht übermunden werlen, oder die Ihren Leib oder Haut und Haar ledigen mit Gelde, die sind alle Rechtloß. Quod speculum Svevicum attinet; huc pertinent aus dem Landrecht *cap. 125. art. 2.* Rechtlose Leute sollen keinen Vormund haben, und soll Ihnen auch der Richter keinen geben. Welche Rechtlose Leute sind, daß ist hiervor gesprochen & *art. 3.* Den ächtern und den bännigen Leuten, off Sie einen klagen, soll man nicht antworten: und klaget aber jemand uff Sie, dem müssen Sie antworten. Das ist davon, daß Sie gefest sind von dem Recht der Christenheit vor Geistlichen und Weltlichen Gerichte. Item *cap. 166. art. 3.* Es ist manig Mann Rechtloß, und mag doch ein Ehelich Weib nehmen, und Ehekind bey Ihr gewinnen: Sie mögen Ihren Vater recht erben *ic.* Sequitur specificatio der Rechtlosen *cap. 410. von Rechtlosen Leuten art. 1. & 2.* der eines Mannes Eheweib zu einer Huren macht, oder eine Magd oder ein Weib nothjögget, nimmt er Sie darnach zu der Ehe, daß sind Kämpffe, und Ihr Ehekind. Und alle die unehlich geböhren sind, oder die Diebheyt oder den Strassenraub vergolten haben, und das mit Gericht bezwungen sind, oder Haut und Haar erlediget haben vor gericht, die sind alle Rechtloß. Memorat equidem collector speculi in supra adducto *cap. 127. art. 2.* quod in antecedentibus demonstraverit, quinam sint infames seu Rechtlose Leute. Sed credo errorem esse, & descriptionem hanc demum ex modo adducto capitulo 410. esse petendam; nisi forte huc trahere velis *cap. 76. von Berwerffung der Zeugen, inter quos etiam recensentur ex delinquentibus: Die*
da

da verbannet sind; die in der Acht sind, und Ketz, und meyn-
 di-ge Leute sind, ob sie des vor Gericht überzeuget werden, die mögen
 alle keine Gezeugen nicht seyn vor dem Richter. Interim lector
 non putabit plura de infamibus extare in speculo Svevico,
 quam in speculo Saxonico, sed contra sibi persuadebit pleraque
 contenta speculi Svevici petita esse ex speculo Saxonico, nisi
 ubi aperta est differentia. Sed malui verba speculi Svevici ad-
 ducere, cum id sit rarius. Loca autem huic parallela speculi
 Saxonici facile reperiri poterunt in hujus indice, voce Rechtlo-
 sen. Porro in Reformatione Norica, quæ Anno 1522. prodiit,
 ista infamium vel Rechtloser Leute exempla dantur: So einer ein
 Râzen Ritter wære, oder desgleichen sich unferstanden hätte mit
 wilden Thieren zu beissen und zu sechten, quamvis illa paulo post
 sic mutata fuerint in altera editione Anno 1522. Die ein leicht-
 fertis, unehrlich Leben und Wandel führen, als die Frauen Wirthe
 oder Wirthin, Nachrichter, Gauckler oder dergleichen. Quæ jam
 latius exposuit Dn. Præses dissert. Anno 1703. de Noric. causis
 adimendi legitimam §. 20. usque ad §. 40.

§. XI.

Nec est, quod forte urgeas, Germanos inter gentes pru-
 dentes non esse numerandos, sed potius vel ex adductis lo-
 cis apparere, non adeo peccasse ex ipsis Germanis ICTos non
 incelebres, qui eos ex amore veritatis appellaverint: Summe
 Deutschen. Atque hanc stupiditatem apparere ex eo, quod
 non solum crimina pœna infamiz puniverint, sed & homines
 innocentes aut certe crimine vacuos ut Kämpfer, Spielleute,
 Râzen Ritter infamia notaverint. Nam ad id facile responderi
 potest. Primo, non majorem causam esse, cur stupiditatis hic
 accusentur Germani, quam si quis Judæos, populum Dei
 electum, stupiditatis accusare velit, quod aleatores & qui co-
 lumbarum volare docerent (vid. supra §. 3) ad classẽ infamium
 retulerint, cum tamen Seldenus *supra §. 3. in fine* eos recte
 defendat, quod ejusmodi homines non incumbant rebus ad

Etiã intus
 hominum
 nullius crim-
 nis reorum.

vita humanæ commodum spectantibus, aut si Romanos, conditissimos illos mortalium, calumniari velit, quod Carnificem & similes, item fabularum actores habuerint pro infamibus (vide dicta §. 8.). Quodsi tamen forte hac parte quid erratum fuerit a Germanis, sufficere, quod id postea per substitutionem aliorum exemplorum ex moribus Romanorum paululum immutatum fuerit, ut ex noviore Reformatione Norica §. *preced.* adducta patet.

§. XII.

Rationes, iustitiam huius praxeos docentes.

Sufficere hæc poterunt ad probandam praxin universalem pœnarum etiam vivos infamantium inter gentes, si non omnes, saltem moratiores. Simul vero hæcenus excerpta ostendunt perspicue, falsissimum esse, quod Titius profert, absurdum hoc esse pœnæ genus & reipublicæ noxium, cum potius infamia levior & temporaria emendet delinquentes, & eos impellat, ut considerando, infamiam esse morte graviorem, honoris recuperandi causa plurima in usum Reip. bona sine producturi; (vide dicta §. 4.) infamia vero gravior & perpetua infamatos impellat, ut vel injectis sibi ipsis manibus, vel excessu ex Republica, eam a tali peste & vitio purgatam felicem redderent. (vide dicta §. 5.) Accedit ratio evidens & in omnium sensus incurrens, qua summus Aristoteles utitur, (vid. §. 6. in fine) eos, qui sædum & servile delictum commiserint, etiam servorum more castigandos esse. Novum argumentum idque majoris adhuc ponderis suppeditant exempla infamium, qui nullum crimen commiserunt. Si enim absque damno Reipublicæ & absque iniustitia ejusmodi cives notari poterunt infamia, quid obstat, quo minus etiam infamia per modum pœnæ possit imponi delinquentibus. At de prioris asserti veritate nemo dubitare potest, cum quotidiana id confirmet experientia, per infamiam v. g. carnificum, lictorum &c. nullum unquam damnum illatum esse Reip. & præterea ab iniustitia liberetur hæc infamiae species

cies per dictum vulgare: honorem esse in potestate honorantis, non in potestate honorati.

§. XIII.

Sed age nunc examinemus Titii dissentientis rationes, Responsio ad rationes Titii. quibus motus fuit, ut pœnas infamantes ut absurdas abrogandas esse statueret. Sunt equidem breves, & videntur, si supine considerentur, in sensus omnium incurrere, sed si paulo attentius attendas, si monita venerandorum Theologorum circa doctrinam de pœnis (præcipue præmissis precibus seriis) pia mente consideres, statim patebit, siue eas in se, siue earum hypothesein de fine pœnarum spectes, nullius plane momenti esse, sed ad hæreses maxime noxias, imo ad ipsum Atheismum ducere. Ait Titius: *pœnam infamiae, quatenus vivos respicit, merito abrogari debere, cum contra legitimum pœnarum finem delinquentes non emendet, sed ad bene agendum reddat ineptos, ac ad majora facinora patranda disponat.* (Conf. supra §. 2.) Probare ante omnia debuisset Titius & non simpliciter asserere, quod infamia delinquentes non emendet, sed ad majora facinora disponat, cum plane contrarium doceant & monstrent ea, quæ §. præced. ex dictis §. 4. & 5. repeti. Probare debuisset, emendationem delinquentium esse solum finem pœnarum; præprijis cum tyrones in Metaphysicis distant: unius rei plures posse esse fines: Probare debuisset, quod infamia vivos disponat ad majora facinora patranda, aut distinguere inter causam per se & per accidens, vel potius inter causam per accidens & causam sine qua non. Imo si accuratius consideres naturam hominum, etiam probare debuisset, infamiam vivorum esse saltem causam sine qua non, delictorum sequentium imprimis, cum exempla quotidiana doceant, etiam nulla, aut minore poena, quam est infamia, notatos, æque imo magis delinquere, quam infames. Cogitare debuisset Titius, ex ejus principiis sequi assertionem, si non blasphemam, certe atheisticam, pœnas

pœnas divinas infernales & æternas esse vel falsas, vel injustas, aut absurdas, quia non emendent delinquentes, & ad bene agendum reddant ineptos.

§. XIV.

Fons erroris
hujus.

Addent denique communis sententiæ contra Titium defensores: hoc esse fructus juris naturæ a Grotio hæretico & Arminiano introducti, ut juvenus per doctrinas Grotianas ab articulis fidei, etiam quoad caput de pœnis, in consiliis Theologicis, præcipue Wittebergenfibus & Dedekenni, passim occurrentibus, pedetentim seducatur ad doctrinas maxime impias & atheisticas. Ergo tandem in id potissimum incumbere debere Reges & principes, ut doctrina juris naturæ plane prohibeatur, & juvenus, etiam juri operam datura ad verum Urim & Thumim, id est ad Doctores vel rationem, ut veritati noxiam, abjicientes, vel, ex confessionibus doctrinarum suarum articulos fidei formantes, & utrobique unioni dissentientium manibus pedibusque se opposentes, rursus reducatur, cum serio præcepto adjuncto, ut doctrinis eorum, absque ullis novationibus fidem adhibeant, & rationem sub hac fide captivent.

§. XV.

Defensio Titii.
Monita quæ-
dam generalia.

Ostendent, credo, hætenus dicta, quod bona fide omnia attulerim, quæ pro sententia dissentientium a Titio & pœnas infamantes defendentium, etiam ab eorum discipulo fidelissimo afferri poterant. Sed nunc etiam audienda est altera pars. Cum autem Titius sit mortuus, credo, dissentientes non esse ægre laturos, si etiam tentem, eadem bona fide referre, quæ & hujus discipuli pro defendendo Præceptore suo videantur afferre posse. Initio, dicent, praxin communem Gentium, etsi vera esset, nihil prodesse adversariis. Neque enim solum obflare proverbium: multitudo errantium non parit errori patrocinium, sed & adversarios Titii, si in hac praxi communi præcipue

pue se fundent, maximum præjudicium afferre orthodoxæ Evangelicæ, & approbare tacite rationes Pontificiorum præcipuas, a rationalibus Lutheranis jamdudum inter fuitiles relatas, de consensu communi Ecclesiæ ante Reformationem in doctrinas, a quibus recesserint addicti confessioni Augustanæ, Deinde negabunt praxin communem, & contra probationes, pro ejus demonstratione adductas plurima excipient, quorum saltem præcipua hic adducam.

§. XVI.

Quod initio Judæos attinet dicent, falsissimum esse, quod apud eos, quamdiu manserint populus Dei electus & leges ac instituta Mosaica secuti fuerint, pœnæ quæ vivos infamarent, fuerint in usu, adeoque potius inde sententiæ Titii accedere novnm argumentum, quod Deus in institutione Reipublicæ Mosaicæ nusquam legatur publicasse pœnas ejusmodi infamantes. Neque obstare quatuor illa genera supra §. 3. ex Leideckero adducta. Uti enim nullum est dubium, quod mulcta & pœna talionis non infament, ita flagellationes & vapulationes Judaicæ non sunt confundendæ cum fustigationibus nostris infamantibus; Equidem flagellationes sunt præceptæ in lege Mosaica, *Deut. 25. vers. 2. 3.* sed hæ non infamabant. Postea sub templo secundo successerunt aliæ vapulationes, sed nec hæ infamabant flagellatos, cum his flagellationibus subjecti etiam essent Pontifices maximi, & personæ, quæ magistratum gererent, flagella inferrent. Ut taceam, nec lictores apud Judæos fuisse personas viles & infames, imo ne quidem relegationes aut deportationes, seu exilia extra terram sanctam in lege Mosaica præcipiuntur, sed solum dabantur civitates refugii illis, qui fortuito & incauti quendam occidissent. *Leydekker de Rep. Hebr. lib. 7. cap. 12. §. 3. & 7. & ibi in notis. f. 482. seq. & in notis ad lib. 11. cap. 8. §. 6. fol. 654. Cleric. in not. ad Deuter. 25. vers. 2. & 3. Seldenus de Synedr. Hebr. lib. 2. cap. 13. §. 6. p. 894. seq. item §. 10. p. 916.* Et maxime ad scopum præsentem pertinent verba initialia §. 9. p. 911. *Verberum illa seu flagellationis pœna*

Pœnæ infamantes apud Judæos per legem Mosaicam nequam sunt introductæ.

pœna apud Orientales frequentissima. Neque pro ea, que existimationem minueret, ut ex ante in Ebræorum moribus ostensis liquet, sumi solebat. Qua de re occidentales seculorum recentiorum aliter multo statuunt, etiam mortem huic, ignominia causa, plerumque præferendo, libentiusque se laturos profitendo. Quod autem a dissentientibus pro probando usu exilii aut relegationis apud Judæos ex Spencero fuit adductum, revera huc non pertinet, cum & verba ipsa Spenceri, & locus ex *Levit. c. 126.* allegatus satis doceant, Spencerum ibi non loqui de pœna ordinaria singulorum delinquentium, sed de pœna, quam Deus toti populo Israëlitico minatur, si legem ab ipso latam violarent. Unde cadunt etiam simul ista quatuor genera infamium apud Hebræos ex Seldeno, utpote quæ haud dubie Rabbinis & Synagogæ originem debent per mores Gentium aliarum jam corruptæ, uti de relegationis & deportationis origine id jam notavit Leydecker *d. p. 654.* ut taceam, ista quatuor genera hominum nec apud Judæos pro plane infamibus fuisse habitos, sed ipso fatente Seldeno a testimoniis & judiciis fuisse remotos, adeoque saltem non fuerint bonæ vel optimæ famæ, ut testimonio eorum in judiciis fides adhiberetur. Denique si quis consideret ea, quæ Seldenus de origine & progressu excommunicationis Judaicæ latius proposuit *de Synedr. Ebr. lib. i. cap. 7. seq.* & quæ quodammodo in ordinem & summam redegit Dn. Praeses in *notis ad Huberum de jure civit. p. 217. seq.* non difficulter sibi persuadebit, si non originem, saltem fulcra præcipua pœnas proprie infamantes apud Judæos accepisse a Sacerdotibus Judæorum post captivitatem Babilonicam per excommunicationes infamantes.

§. XVII.

Responsiones
ad exempla
Ægyptiorum.

Remotis hoc pacto exemplis pœnarum infamantium a populo Judaico petitis, nunc facilius erit discipulis Titii respondere, ad exempla aliorum populorum. Nam quod attinet Ægyptios, initio exempla pœnarum tamdiu saltem infamantium, donec ignominia affecti per vitam virtuosam ac nova bona

na in usum Reipublicæ producta pristinos honores recuperaverint, non pertinent ad rem præsentem, cum Titius loquatur non de simplici degradatione eaque temporali, sed de infamia proprie dicta eaque perpetua. Deinde quod exempla pœnarum apud Ægyptios perpetuo infamantium attinet, verum quidem est, quod linguæ, nasi, virilium abscissio, manuum amputatio supra §. 4. ex Diodoro Siculo ut pœnæ variorum delictorum memoratæ, ad hanc classẽ videantur omnino referri debere, sed propterea non magis inservire possunt ad probandam justitiam vel prudentiam ejusmodi pœnarum, quam si quis idololatriam defendere vellet, eo argumento, quod non solum ipsi Ægyptii tranquillam suam ac pacificam & fortunatissimam vitam indefesso idolorum cultui & frequentibus sacrificiis idololatricis adscriperint, sed & quod Judæi & reliqui populi Ægyptiacam idololatriam fuerint imitati, (Vide Witsii *Ægyptiaca lib. 1. cap. 10. §. 9. p. 53. lib. 2. cap. 2. p. 60. seq. item cap. 16. §. 20. p. 192.*) cum stulta Ægyptiacæ sapientiæ fama & regni florentissimi gloria, multos ipsis assecras pepererit: Unde sententiæ Titianæ non obstat, sed potius prodest locus alius Diodori Siculi *lib. 1. cap. 59.* ubi testatur, multos præscos Ægyptiorum mores non tantum ab indigenis probatos fuisse, sed in magnam quæque apud Græcos venisse admirationem, ob quam inter doctos celebratissimi quique peregrinationibus in Ægyptum operam dederint, ut legum illic & studiorum, tanquam rerum magni momenti cognitionem assequerentur.

§. XIII.

His vero præsuppositis, facile patet, discipulos Titii pœnas infamantes delinquentibus dictantium, sive eas ab Ægyptiis petierint, sive ipsi ex instinctu proprio dictaverint. Quodsi enim priorem sententiam amplectaris, nihil aliud urgebunt, quam quæ modo in paragrapho præcedente fuere adducta. Si posteriorem, tantum abest, ut ea exempla sint negaturi, ut potius credam, eosdem te adjuturos esse exemplis aliis supra §. 5. omissis, v. g. Solonis,

C

lonis, inter alias leges & illam proponentis: Si quis parentibus alimenta non præbuerit, infamis esto, quique patrimonium suum ebliurierit, eodem modo, nam qui suam familiam male administraverit, eum legislator eodem modo rempublicam curaturum esse existimavit; neque decere, ut orator suggestum ascenderet, qui habendæ orationis prius quam ducendæ vitæ rationem instituisset. Unde & scortatorem Solon, tanquam infamem a suggestu exclusit. Quin & iudicibus permittitur, ut pro diversitate circumstantiarum, eum qui privato iudicio furti convictus esset, præter pœnam dupli etiam per dies quinque & totidem noctes vincum publice, ut ab omnibus videretur, prostituere. Vide Meursium in Solone c. 17. p. 6t. cap. 20. p. 70. 71. & 74. Adde Eundem Themid. Att. lib. 1. c. 3. p. 8. & lib. 2. c. 10. p. 34. Idem lib. 1. c. 9. p. 23. 25. docet, ab Atheniensibus etiam infamia mulctatos esse, qui arma sua hosti darent, item eos, qui se equitibus miscuissent, antequam probati essent: porro cap. 10. p. 26. notat, ægrotos & infames ad miliciam non fuisse admissos, & lib. 2. cap. 14. p. 97. eam, quæ tertium nupsit, pro infami habendam. His vero concessis, addent defensores Titii, neque Græcorum legislatorum prudentiam, neque philosophorum sapientiam tantam esse, quantam eam æstimaverint antiquitus Romani, & hodie horum simiæ, multi ex eruditis totius Europæ. Draconis leges ob asperitatem & pœnarum magnitudinem ab ipso Solone esse abrogatas; sed neque Solonis, neque Lycurgi, neque Chorandæ &c. exempla a genuinis, etsi paucioribus forte, Politicis hodie agnosci amplius, ut prudentum legislatorum imagines sub iis repræsentent, sed multa summo jure desiderari in eorum legibus: Platonicam vero & Aristotelicam sapientiam hodie a multis agnosci, fuisse corruptam falsis aut phantasticis doctrinis, imo & Rempublicam Platonicam & phantasticam hodie tantum non ab omnibus inter synonyma referri, ut taceam de pœnis infamantibus nihil fuisse adductum ex libris Platonis. Imo, addent, ea quæ hæctenus de Græcorum pœnis infamantibus fuere allegata

gata

gata nequaquam probare pœnas viventium vere & perpetuo infamantes. Nam exclusionem a dignitate magistratus, a suggestu, a militia, expositionem publicam ignominix plebis (quæ modo ex Meursio fuerunt prolata) non esse pœnas vere infamantes, ut illas, quas respicit Titius. Quod autem Charondæ pœnam calumniatorum supra §. 5. recensitam attinet, vel eam asserent Titiani pertinere ad leges absurdas. si verum sit, quod addit Diodorus Siculus, quod ita publice prostituti & infamati manus sibi metipsis sponte intulerint, vitamque rumpere maluerint, quam in tanta probri ignominia ulterius conspici: Sed verosimilius esse, hoc iudicium de ista pœna a Diodoro ex ingenio proprio esse adjectum; aut, cum de *non nullis* saltem loquatur, de paucissimis saltem id intelligendum, qui ad istam desperationem magis ex vitiosissima & stultissima ambitione, quam ex natura ipsius pœnæ commoti fuerint, ple-rosque autem contentos fuisse, ut urbe excederent & in alias Græciæ urbes se conferrent, ubi ista ignominia legis Charondæ nullum producebat effectum. Quamvis nec hoc pacto ratiocinatio Diodori sit sufficiens, ad defendendam hanc pœnam, quasi lex ista Charondæ maximam utilitatem Reipublicæ attulerit, cum hoc pacto a calumniatoribus fuerit purgata, siquidem ista purgatio cum damno Rerumpublicarum vicinarum fuerit conjuncta. Denique si loca Aristotelis supra §. 6. excerpta paulo accuratius considerentur, nec ipsa loqui de infamia proprie dicta, sed saltem de ignominia vulgari & non durabili; Neque enim servi apud Græcos aut Romanos erant proprie infames, neque verbera (etiam servilia) infamabant proprie, ut jam §. 16. simili exemplo verberum apud Judæos usitatorum probavimus.

§. XIX.

Etsi itaque ab Ægyptiis Græci, a Græcis Romani suas Romanorum, leges petierint aut illorum principia politica in legibus con-
dendis fuerint secuti, tamen remota nunc prudentia legisla-
toria Ægyptiorum & Græcorum, sua sponte etiam cadere ar-
gu-

gumenta a Romanis petita, urgebunt Titiani, si præter auctoritatem hujus populi non addantur aliz rationes. Neque infringere hanc responſionem, quod viri de re litteraria immortaliter meriti Romanos plerumque vocent cordatiſſimos & prudentiſſimos mortaliſium, poſſe enim viros de re litteraria immortaliter meritos, ſi per rem litterariam intelligas Grammaticam aut idolum latinitatſis Ciceronianæ, eſſe veræ ſapientiz & prudentiz Politicæ hoſtes irreconciliabiles, adeoque poſſe eos ſimul eſſe ſtultiſſimos viventium. Pergent, falſum eſſe, quod Cicero, excellens quidem Orator, fuerit ſapientiſſimus Romanorum, ſed potius ex ejus ſcriptis, ex ejus factis multa allegari poſſe argumenta, ejus imprudentiam, adulationem, meticuloſitatem, ſtultam ambitionem probantia & alia vitia: Porro in libris de legibus & de Republica Ciceronem æque deſcripſiſſe Rempubli- cam phantaſticam, ac Plato ante eam facerat. Neque Auguſtinum, dum iſtum locum ex Cicerone, in quo inter octo pœnarum genera etiam ignominia & exilium memorantur, adducit, eum approbare, ſed ſaltem exinde argumentum petere ad defendendam juſtitiam pœnarum æternarum, (utrum prudenter an minus, huc non pertinere.) Imo Ciceronem, ubi ideis ſuz Reipublicæ imaginariæ non fuit repletus, plane contraria Titianis argumenta ſuppeditare. In ipſa ejus Oratione pro Rabirio, *ſupra* §. 8. adducta & immediate ante verba quæ de Carnifice loquuntur, diſertis verbis lenitatem pœnarum eum commendare *in fine cap. 3.* *Iſta laus, inquit, primum eſt majorum noſtrorum, qui expulſis Regibus nullum in libero populo veſtigium crudelitatis regiz reimmerunt, deinde multorum virorum fortium, qui veſtram libertatem non acerbitate ſuppliciorum infeſam, ſed lenitate legum munitam eſſe voluerunt.* Quin & in ipſa deſcribenda ſua Republica ideali nullam pœnam infamiz multo minus capitalem admiſiſſe, & in lenioribus etiam pœnis (ſcilicet multa, vinculis, verberibus) conſeſſiſſe provocationem ad populum *lib. 3. de Legibus cap. 3.* In ſpecie vero lege Porcia, cujus in eadem oratione pro Rabirio mentionem facit Cicero, ſublata erant

erant pœnæ capitales per verbera & virgas, & permittebatur damnatis exilium, loco pœnæ capitalis, ut ex Suetonio & Salustio probat Adrianus Turnebus in not. Orat. Cicer. pro Rabirio p. m. 327. 329. Per exilium autem hic non intelligo exilium proprie dictum & infamans, sed sine læsione famæ. Jussit enim lex Portia a M. Porcio Catone lata, ne quis magistratus civem Romanum virgis caderet necaretve, cum antea nudatorum cervix infereretur furcæ, corpus virgis ad necem caderetur. Itaque pœna damnatorum postea fuit vel honorum multatio, vel omnium publicatio vel aqua & igni interdictio: nulla enim lex civem exilio multabat, sed interdicto usu earum rerum, quibus vita constabat, ut ipsa exilii necessitas imposita damnatis intelligebatur. Ita differit Franc. Hotomannus in notis ad orat. Cicer. pro Rabirio p. m. 341.

§. XX.

Hiscæ probe notatis, continuabunt discipuli Titii, nihil minus probari, ex locis s. s. adductis, quam quod Ciceronis tempore Carnifices fuerint pro infamibus habiti, sed solum doceri, quod Carnifices extra urbem domicilium habere debuerit, nequaquam, quasi infames essent, sed ob solam libertatem populi Romani. Idem Lipsius ad d. lib. 2. Annal. Tacit. cap. 32. p. m. 196. potius indicat, Carnificem ideo extra portam Exquilinam habitasse, quia supplicia pleraque apud Romanos extra portas fuerint sumi solita, ne scilicet frequenti sanguine & cæde contaminari oculi trivium, aut scilicet videretur libertas. Magis ad rem pertinent, quæ paragrapho præcedente notata sunt de sublata (intuitu videlicet civium) per legem Portiam pœna capitali. Unde Turnebus ad d. orat. pro Rabirio p. m. 330. notat, Romanos in capitis suppliciis, quæ tum irrogabantur, peregrinis & servis, non civibus, carnifice, non hictore fuisse usos. Et ne dissentientes etiam sibi persuadeant, hictores apud Romanos fuisse pro infamibus habitos, addent Titiani alium locum Hottomanni ad d. orat. p. m. 342. simul ea, quæ modo de carnifice adducta sunt, illustrantem. *Notandum*

In specie de infamis Carnificis & similibus.

discrimen inter virgas & flagella, inter lictores & carnificem. Omnes lictores in urbe domicilium habebant, & virgarum fasces consulibus & Prætoribus præferebant. Carnifex extra urbem habitabat, ne civitatem infestaret. Idem evocabatur, si quis perditionis damnatus esset, si quis vel servus vel ex infima plebe a Triumviris capitalibus damnatus esset: notam & flagellum gestabat, præsertim cum in damnatum animadversurus esset; nolam, ut omnes ab ipsius contagione caverent, flagellum, quod damnatum cædebat. Quanquam, quæ hic Hottomanno de Triumviris capitalibus immiscentur, ulteriorem declarationem mereantur: De horum origine & officio videri possunt Eberlinus *ad Pomponium de orig. juris l. 2. §. 30. cap. 27. p. 234. seq.* Sigonius *de judiciis lib. 3. c. 16. p. m. 717. seq.* Unde constabit, fuisse eos jam in libera Republica & Ciceronis tempore, atque cognovisse in plurimum de servis, aliisque vilis ac spretæ conditionis hominibus. Porro quod Lictores apud Romanos non fuerint infames, adhuc clarius patebit, si quis evolvere velit Lexica Juridica sub ista voce. Addent denique Titiani, Carnifices tempore Ciceronis non fuisse pro infamibus habitos etiam illustrari posse ex ipso Lipsii loco, ab adversariis *in fine §. 8.* adducto de Coriariis & Vespilonibus. Eri enim & hi ab urbe fuerint submoti, quod morticina tractarent, tamen palpabile esse vel ex hac ipsa ratione, quod nequaquam fuerint pro infamibus habiti, non magis ac Coriarii hodierni, ubi extra urbes habitant.

§. XXI.

De actoribus
fabularum.

Denique contra ea, quæ supra §. 9. contra Titium ex Augustino allata sunt de commendata ab eo adversus Græcos Romanorum prudentia, quod actores fabularum infames esse voluerint, forte hærebit aqua Titianis, non tam ob defectum rationum, quam ob metum eorum, qui hodiernum Augustinum, etiam inter Protestantes in maxima copia, tantum non adorant, (vid. Dn. Præses *Caut. circ. præcogn. Jurispr. Eccles. cap. 14. §. 9. seq.*) & quod inprimis libri Augustini de civitate Dei fere sacris Bibliis soleant æquiparari. Jure itaque maximo timebunt disci-

discipuli Titii, ne Titium suum contra Augustinum defendendo videantur crimen læsæ Majestatis Clericalis, aut accuratius, Patriarchalis committere, & Jctum, aut (magis & *syncretas* orthodoxe loquendo) Politicum, etsi cum magna Pompa sepultum, & aliquoties, ringentibus quamvis orthodoxis, panegyrisarum (sit venia verbo) Sanctissimo Patrum præferre, & ita apertissima Atheismi indicia dare. Neque difiteor me, dum hæc scribo eodem sancto & miraculoso horrore affici, ut non audeam defendere judicium Dn. Præsidis de Augustino & ejus civitate Dei *in notis ad Orat. Acad. verriam* *lit. cc. p. 495. seqq.* propositum, sed istud ejus periculo ipsi soli defendendum relinquam. Ergo tentabo, annon Titiani responsionibus magis orthodoxis isti objectioni respondere, & salva auctoritate Sancti Augustini Titium suum defendere possint. Forte dicent: Ciceronem ab Augustino adductum non loqui de omnibus actoribus fabularum sed de arte ludicra, adeoque de pantomomis, histrionibus, arenariis, similibus, & qui quæstus causa, aut propter præmium in scenam prodeunt. vid. Dd. & novissime Noodt *ad tit. Pandect. de his qui notantur infamia p. 117.* Forte dicent, nequaquam Ciceronem voluisse actores ejusmodi ludicros pro infamibus habere, sed saltem indicasse eum, quod sint homines vituperandi, neque ad honores, quamdiu id vitæ genus continent, promovendi. Neque ob stare verba ultima, quod notatione censoria tribu eos moveri debere Cicero diserte memoret: cum ipse Cicero *l. 4. de Rep.* teste Nonio, referat, ignominiam a Censoribus illatam non esse infamiam. *Censoris, ait, judicium nihil fere damnato affert, nisi ruborem. Itaque quod omnis ea judicatio tantum versatur in nomine, animadversio ista ignominia dicta est.* Sigonius *de judic. lib. 2. c. 3. p. 536.* Et quamvis idem *d. l. 2. c. 24. p. 596.* doceat, infamium curam mandatam fuisse Censoribus, ne eos paterentur in Rep. munera illa, quibus per infamiz notam privati essent, obire; tamen ipsa res ostendit, & hic infamiam sumi improprie pro privatione honorum, non positive pro ea, quæ cum contumelia aut simili effectu est conjuncta. Sed neque his responsionibus opus
erit

erit sententiæ Titianæ defensoribus, cum adsit responsio orthodoxissima, in qua hodie conveniunt Theologi celeberrimi omnium trium religionum in imperio toleratarum, & ex Protestantibus etiam illi, qui alias unionis Protestantium jure optimo maximo sunt hostes orthodoxissimi, in hac doctrina sunt unanimes, quod actores fabularum non sint infames sed potius personæ honoratæ, & quod adeo vel hoc exemplo solidissime refutetur Dn. Præsidis assertio paulo ante memorata, quod totus pene mundus Augustinianus factus sit. Imo etsi jam tempore Cypriani ad Cœnam S. non fuerint admissi Comædi (Dn Præses in nov. edit. *Causel. Eccles. p. 192. in excerptis ex Clerico*) hodie tamen Theologi famigeratissimi, etiam si per lineam rectam a Cypriano descenderent, Patrem hunc Ecclesiæ, & sui forte Tritavi Tritavum tertium, hic derelinquerent, ejusque alias quidem orthodoxotati hunc Zelum pro heterodoxo haberent, ac in odium hujus heterodoxiæ ludos Comicos honoratissima sua præsentia condecorarent, & in concionibus etiam sententiam dissentientium, ut Enthusiasticam, refutarent. Conf. Dn. Præsid. *Dissert. de Noric. caus. exhered. S. 33. 34.*

§. XXII.

Responsiones
ad exempla
Germanorum,

Pergo ad ea, quæ de Germanorum moribus circa infames ex jure veteri ante receptum jus Justinianæum tam ex speculo Saxonico, quam Suevico supra §. X. allata sunt. Hic facile prævideo Titianos excepturos esse, quod 1. non sequatur, Germanos habuisse pœnas infamantes ante receptum jus Justinianæum, ergo mores istos non petitos esse a moribus aliorum populorum, & ab ipsis Romanis: cur enim non potuerint inde desumpti esse, postquam vel a Caroli M. vel ab Ottonum temporibus Reges vel Principes Germanorum cum titulo Imperatorio & Advocatorum Ecclesiæ valde venerari inceperunt leges & mores Juris Romani, si non Justiniani, saltem Canonici. 2. Dubium esse, apud Germanos an homines jure carentes, *Rechtlose Leuthe* & infames *Chrlose* sint synonyma. Etsi enim *Glossa Germanica* hos terminos synonymice usurpet, & versio

versio latina Speculi Saxonici homines jure carentes infames vocet, tamen facile probari poterit, nec autorem Glossæ Germanicæ, nec autorem versionis latinæ fuisse probe gnaros morum Germanorum. 3. Differentiam esse inter *Ehloß* & *Unehrlisch*: Per priorem terminum intelligi homines honore carentes, vel honore & bona fama deminutos, per hos, homines omni bona fama carentes & ubique inter honestos non toleratos. Germanorum *Rechtlose* pertinere ad classem priorem non ad posteriorem, de qua loquatur Titius. Effectus enim peculiaries hujus carentiæ in eo consistere, quod non possint procuratore coram judicio aut in duellis judicialibus uti, quod ipsorum testimonio non adhibeatur fides & similia. 4 Varias etiam esse classes hominum horum jure carentium a Glossa recensitas &c. Interim vide *Sächsisch Land-Recht* cum excerptis præcipuis Glossæ editum a Dn. Ludovici 1720. *lib. 1. artic. 37. p. 96. 97. artic. 51. p. 122. 123. lib. 3. artic. p. 397. art. 17. p. 420. 421. art. 82. p. 587.* quæ paululum illustrabant istas quatuor Classes responsionum summam hic propositarum.

§. XXIII.

Sed præterea, et si jam tempore istius Speculi poenæ vere & perpetuo infamantes apud Saxones, Suevos, & alios Germanos in usu fuissent, non magis inde inferri poterit justitia earum, quam si ex Germanorum & aliorum populorum moribus velis probare justitiam duellorum judicialium. Id quidem facile concedent Titiani dissentientibus, quod Germani, secundum dicta §. II. ideo pro stupidis haberi nequeant, quod homines crimine vacuos infamia notaverint, imo ulterius addent, Germanos quoscunque, etiam si JCI quoque celebres id fecerint, qui Germanos stupiditatis accusaverint, ipsos fuisse stupidissimos mortalium, atqui ex suo ingenio reliquos Germanos judicasse, sed tamen propterea non odio habendos, sed potius misericordia dignos esse, cum in scholis audiverint, hominem esse speciem infamam, adeoque ex hoc errore sibi persuaferint, se recte argumentari, si ex propria stupiditate alio-

In specie de
horum stupi-
ditate.

aliorum Germanorum ingenia judicarent. Sed in eo iterum dissentient ab impugnantibus sententiam Titii, quod Germanorum mores de infamibus velint excusare per exempla populi Judaici & Romani, cum jam §. 16. 19. seq. satis fuerit ostensum, quid ad ista exempla sit respondendum.

§. XXIV.

Responso ad
rationes dis-
sistentium a
Titio.

Paucis, non ex exemplis judicandum de justitia & injustitia, prudentia & imprudentia, morum vel legum, sed ex principiis Politicis & recta ratione, adeoque jam pergunt discipuli Titii examinare rationes dissentientium supra §. 12. relatas, & verosimiliter contra urgebunt: 1. Titium non loqui de diminutione honoris nec de infamia temporali, sed de infamia proprie dicta & perpetua; 2. Rarissima esse exempla eorum, qui graviori & perpetua infamia notantur, ut manus sibi ipsis injiciant; adeoque inde argumentum de utilitate ex hac pœna in Rempublicam derivante duci non posse: Imo potius inde argumentum suppeditari Titio pro sua sententia. Vel enim ejusmodi delinquentes pœnam capitalem meriti erant, vel minus. Si prius, cur non pœna capitalis ipsis fuit dictata? Si posterius, cur pœna afficiuntur mortis pœna graviore? 3. Quodsi ejusmodi infames per illam infamiam adigantur, ut ex Republica excedant, peccari tamen hoc pacto a Republica pœnam ejusmodi introducente adversus leges humanitatis intuitu aliorum Rerumpublicarum, quo se conferunt isti infames. 4. Rationem ex summo Aristotele allatam esse parum pertinentem, salva tamen semper summitate Aristotelica. Et si enim concedatur, eum, qui sœdum & servile delictum commiserit etiam servorum more castigandum esse, tamen exinde nihil posse concludi in favorem pœnarum, de quarum justitia & prudentia hic disputatur, cum sane servi nunquam fuerint proprie infames, sed saltem honore & dignitate carentes. Imo metuendum, ne Titiani ipsimet ad summum Aristotelem provocent, qui alibi in iisdem libris Politicis, videlicet *lib. 3. cap. 11.* (in quo capite præcipue de monarchiarum

con-

conservatione fuit sollicitus) p. m. 663. juncta periphrasi Heinsii p. 674. monet, Monarcham maxime cavere debere, ne contumelia afficiat cives suos, adeoque nec verberibus utatur, nec ignominia, cum eos, qui honesti sint, aut ambitiosi, nihil tamen ad vivum penetret, ac ignominia. Ideoque talibus etiam abstinentum esse suppliciis: Quodsi quando ejusmodi pœnis fuerit opus, operam dandam esse, ut a paterno proficisci videantur animo, non autem per contemptum aut in contumeliam cujusquam irrogari; tum, si cuiquam aliqua illata fuerit contumelia (etiam per ejusmodi pœnas) ut magno & eximio honore & qui ignominiam excedat (si videlicet delinquens emendatum se pœna fuisse actionibus suis testetur) iterum infamia illa diluatur.

§. XXV.

5. Quoad assertionem, quod experientia testetur quotidiana, nullum damnum passam esse Germaniam ex infamia Carnificum & lictorum, ac multo minus adeo esse metuenda damna ex infamia delinquentium, varia regerere poterunt Titiani: Initio forte dicent, nec etiam commodum & utilitatem sensisse Germaniam ex stulta hac & irrationali carnificum & lictorum ignominia, ac sufficere quod paulo ante fuerit ostensum, apud Romanos nec Lictores nec Carnifices fuisse infames. Idem dicendum de aliis populis, & ipsis Germanis antiquitus. (vide omnino Matth. Bernegg. *quest. 38. ad German. Taciti.*) Imo nec reverendis Theologis nec aliis quibusdam eruditis placere hanc carnificum ignominiam. Non provocabo equidem ad exemplum, ubi in vicina Academia Theologus celeberrimus in concione funebri carnificem comparaverat cum Benaja filio Jojadæ, eaque comparatio reali & maxime laudabili gratitudine a vidua carnifices iterum jure optimo maximo fuit remunerata, sed sufficiant jam loca Gerhardi & Dannhaueri hunc in finem a Zeidlero in *der Epistotischen Schatz-Kammer epist. 365. f. 417.* citata, qui & plura argumenta Carnifici faventia adducit. Adde Befold. *thes. pract. voce Schaff-*

In specie de
infamia ho-
dierna Carni-
ficum & Li-
ctorum.

Richter. Dn. Præf. Coroll. 12. ad Disp. de Existimatione & fama. Possent etiam Titiani ex eodem Zeidlero *centur. 3. var. question. quest. 96. p. 470.* allegare, Carnificem non ob executionem peccatarum in maleficis, sed ob excoriationem cadaverum, infamia esse notatum, imo nec hoc intuitu excoriatore (die Schinder) proprie infames esse, sed turpes saltem, vel uti Zeidlerus loquitur; Ein Schinder sey keine verleumde oder unehrliche, sondern nur eine schändliche Person. Imo, quid si Titiani negarent hanc experientiam, ad quam dissentientes provocant, & contra assererent, non parva damna in rempublicam redundare, quod lictores habeantur pro infamibus, potissimum in urbibus, ubi florent Academia, Gymnasia & Scholæ adulatorum, atque hujus assertionis gratia etiam provocarent ad contrariam experientiam. Porro uti corpore humano non omnia, quæ sanitati noxia sunt, mox effectus noxios producant, sed sæpe hilaritatem, vigorem, & incrementa sanitatis ad breve tempus operantur; ita etiam imprudentia consilia & mores aut leges damna Reipublicæ non statim concomitantia habent, & si sequantur, solent illa a plebe, etiam erudita, & mortalium cordatissima, plane aliis causis quam genuino fonti adscribi. 6. Quod ultimo loco concernit dictum ab Antititiani pro justificatione infamiae carnificum & lictorum adductum *in fine s. 12.* honorem esse in potestate honorantis; vel in eo abscondere volunt argumentum a baculo ad angulum, vel committunt ignorantiam elenchi. Prius, si ita inferre velint: Honor est in potestate honorantis, ergo etiam infamatio aliorum est in potestate infamantis: Posterius; si saltem defendere velint exclusionem carnificis & lictorum ab honoribus, cum jam toties dictum fuerit, carentiam honorum & infamiam esse plane diversa.

§. XXVI.

Defensio rationum Titii.

Denique quod responsiones Antititianorum ad rationes Titii attinet, vereor, ne Titiani agre laturi sint, quod statim ab initio sententiam Titii (*supra s. 13.*) ad hæreses maxime

xime noxias imo ad ipsum atheismum ducere asserant. Olim quidem i. e. cum adhuc apud protestantes JCtos inter articulos fidei numeraretur, hæresin esse crimen, & Atheos esse, quicumque doctrinis Theologorum communibus contradicerent, alicujus efficacix erant ejusmodi hæretificationes & creationes atheorum; at hodie postquam Titius noster si non primus, saltem inter primos sensibilibiter ostendit, non hæresin sed hæretificium crimen esse, larva ista ovina falsa pietatis, & affectati Zeli divini non amplius decipere apta est Politicos & JCtos genuinos ac rationales. Addent Titiani (1) non opus esse, ut probetur, infamiam perpetuam delinquentibus v. g. per fustigationem & relegationem, narium abscissionem &c. illatum non emendare sed ad majora facinora disponere, cum æque in sensus incurrat ac axioma metaphysicum: totum esse majus sua parte, & cum ad contraria ex §. 4. 5. & 12. allata, jam sit responsum §. 17. 18. 24. (2) Non opus esse probatione, quod emendatio communis & in specie etiam, delinquentium, si pœna non sit capitalis, sit finis pœnarum præcipuus & primarius, postquam id jam satis probatum fuerit a Doctoribus juris naturalis pariter ac civilis, etsi facile concedi possit, in pœnis adesse posse & alios fines secundarios, cum sufficiat, justitiam & prudentiam & vice versa etiam injustitiam & imprudentiam pœnarum humanarum judicari debere ex fine primario, non secundo. Adeoque etiam (3) non opus esse, ut JCti pro defendenda assertione, quod infamia viventes disponat ad majora facinora patranda, tempus omnium rerum carissimum perdant, in examinandis grillis metaphysicis de differentiis inter causam per se, per accidens, & sine qua non, sed has lactucas relinquendas esse labris hæreticum, & atheisticum, ubi hi adhuc florent. (4) Cum vero Antititiani pro probanda insuper blasphemia ex doctrina Titii profuturæ, etiam attulerint *in fine* §. 13. quasi ex hypothesi de emendatione delinquentium tanquam fine primario pœnarum, sequatur conclusio, pœnas divinas infernales & æternas esse injustas: vitio non verti poterit Titii discipulis, si dissentientes contra accu-

sent de crimine hæreticæ hie iterum commissi, cum & ipse Titius & Dn. Præses in notis ad Lancellott. *lib. 3. nota 402. sed 2. p. 1498. seq. & lib. 4. not. 230. p. 2006. seq.* (ubi etiam simul Titii sententiam proponit) satis probaverint, blasphemificium (liceat enim res plane barbaras barbaris etiam vocibus delineare) plerumque, etiam apud Protestantes esse speciem hæreticæ, & ad crassas Papatus Politici reliquias referri debere, præprimis, cum evidens sit, eos, qui finem primarium pœnarum dicunt esse emendationem totius populi, & etiam suo modo delinquentium, nequaquam impugnare justitiam pœnarum divinarum, sed eos communiter docere justitiam actionum, & adeo etiam pœnarum divinarum non dijudicandum esse ex principiis iisdem, ex quibus deducitur justitia & injustitia actionum & pœnarum humanarum.

§. XXVII.

Fons erroris
dissentientium
a Titio, eo-
rumque odium
Doctorem ju-
ris naturalis.

Quemadmodum autem ista confusio moralitatis actionum divinarum & humanarum sine dubio imputanda est communi & erroneæ hypothesi doctrinæ Scholasticæ & crasse Pontificæ, quod fundamentum juris naturæ quærendum sit non in sensibili & palpabili natura humana, sed in incomprehensibili & scientiam humanam excedente natura divina, hanc vero consistere præcique in speculatione idearum æternarum voluntatem divinam antecedentium, & nescio quibus aliis phantasmatibus Pythagorico-Platonico-Aristotelicis: Ita eo magis cavenda confusio principiorum justitiæ divinæ & humanæ, quo magis inclinatur ad gravissime noxium errorem Manichæorum de duobus principiis cœternis & origine mali, unde & Dn. Præses in *causel. circa præcogn. jurispr. Eccles. c. 12. in fine* notavit, præcipuum Bailii in defensione Manichæorum errorem consistere in confusione justitiæ divinæ & humanæ. Neque adeo mirandum, quod non pauci ex nostratibus, glandibus Pagano-Papisticis in Philosophia vel Theologia morali adsuæti, Doctoribus juris naturæ & horum primo quasi excitatori Grotio tam infesti sint, ac Principes & Reges terrarum omnibus modis tam aperte, quam

quam clanculum per alios, se interim occultando &, ut loqui amant, mere passive se gerendo, adversus doctrinas juris naturalis & Doctores ejus errores communes crypto Papisticos quotidie magis magisque detegentes excitare intendant; cum videlicet non solum hi Doctores fuerint præcipua causa; (an vera, an per accidens, an sine qua non, summæ & maxime necessariz sapientiæ Metaphysico-orthodoxæ determinandum relinquo) diminutz eorum autoritatis hinc inde in terris & Academiis Protestantium, & diminuti dominatus in conscientias civium; sed etiam iidem hodie ulterius pergant vindicare principibus jus verum & non fucatum circa sacra, & reliquias aliorum Politico-Papisticas, & nonnunquam Papisticis magis noxias, studiosæ juventuti ad unguem monstrare ac demonstrare. His vero præsuppositis, subjungent discipuli Titii, non opus esse, ut quicquam ulterius regeratur, adversus vota Zelotarum irrationalia & pharisaica supra §. 14. proposita: neque tamen iis irascendum, aut simili hypocrisis Principes adversus eos excitandos esse, sed potius discipulos *γρηγορας* Titianos his Titii adversariis *γρηγορας* hæreticis bona omnia, imo omnium maxima optare, interque ea potissimum inter hujus vitæ bona, ut videlicet ipsis perpetuo sit mens sana in corpore sano.

§. XXIIIX.

Recensui hæctenus, ut puto, sufficienter argumenta dissentientium a Titio, & communes ac pro orthodoxis hæctenus habitas doctrinas de pœnis infamantibus defendentium, secundum hypotheses tantum non ubique in Academiis Protestantium adhuc hodie regnantes & secundum consuetum Zelotarum in recedentes a veterum sententia fervorem. Sed recensui etiam, ut credo, bona fide responiones Titii discipulorum, i. e. eorum, quibus doctrinæ Titii, sapissime ab orthodoxa Jurisprudencia recedentes, præ vulgari illa placet & ringentibus quamvis Antititianis, etiam in posterum placebit. Adhibui utrobique expressiones & phrasas aliquando pungentes:

Monita quædam generalia de utraque classe dissentientium.

tes; Has enim si in relatione sententiæ Antititianorum omissem, timendum erat, ne illi me accusarent, quod stilo nimis vulgari nec *γνηστος* heroico eorum doctrinas plus quam salutare proposuerim: Hoc vero præfatio iniquus fuisset in discipulos Titii, si in eorum replicis & responsionibus hebeti & obtuso stilo fuisset usus, præcipue cum ipsa doctrina Titii, quoties dissentit a communibus Iuristarum, tam Civilium quam Ecclesiasticorum, & ita etiam a Theologorum communibus sententiis, ab ipso fuerit stilo cordato & satis acuto proposita. Interim cum ipse Titius inter primos hæreticium pro crimine agnoscat, nolui ex parte Titianorum retorsionibus hæreticalibus uti, sed potius, ut vel ex fine paragraphi præcedenti constat, phrasibus usus sum, amicitiam si non intimiorem, saltem amorem communem & carentiam omnis odii testantium.

§. XXIX.

Transitus ad
meam senten-
tiam. Forma-
tio status con-
troversæ.

Quod autem meam de proposita quaestione sententiam nunc attinet (*conf. supra §. 2. in fine.*) ante omnia operam dabo, ut absque punctationibus & breviter eam proponam, & tamen perspicue data occasione indicem, quando & qua de causa plerumque ab Anti-Titianis, quandoque etiam a Titio dissentiam. Ut vero hoc eo melius procedat, ante omnia rite formandus erit status controversæ, tum subjungenda terminorum expositione, quantum angustiores hujus disputationis termini permittent; & denique sententiam meam ejusque rationes exhibebo. Quod statum controversæ attinet, duas continet problema propositum quaestiones. 1. *An Poenæ viventium eos infamantes sint absurde?* 2. *An tales poenæ sint abrogandæ.*

§. XXX.

Poenæ quid hic
denotent.

Dico: *Poenæ*: Quodsi vero unquam ulla doctrina moralis occasionem rixis, litibus, hæretificationibus aut saltem dissensionibus præbuit eruditis & qui inter hos præ reliquis excellere cupiunt, certe doctrina de poenis ad hanc classem refe-

referenda erit. Notum enim est, quantum doctrina Grotii cap. 20. & 21. libri 2. de Jure belli & pacis eam ob causam a commentarioribus fuerit oppugnata. Neque Pufendorffius, etsi lib. 8. de J. N. & G. caput hoc de penis emendare & magis perspicue proponere operam dederit, dissensionum illarum fontes tollere potuit. Nec ego tollam, sed per me licebit, ut quilibet hic suo sensu & judicio utatur ipse. Interim, cum nullum sit dubium, homonymiam vocis pœnæ variam & multiplicem, esse unam ex præcipuis causis dissensionum in hac materia, & vero Dn. Præses partim in *Institution. Juris divini lib. 3. cap. 7.* partim in *fundament. jur. N. & G. eod. cap. & libr. operam dederit, ut monstrata ista homonymia varia doctrina de pœnis saltem magis ordinatam proponeret, sufficet mihi nunc, si solum ex dictis capitibus & quidem ex num. 22. ad 28. 32. ad 43. item num. 55. instit. jur. divin. & ex num. 3. 4. 5. 6. Fundam. J. N. & G. supponam: per pœnam hic non intelligi pœnas divinas, ut quæ plane diversam naturam ac definitionem ac humanæ habent, & inter quas pœnæ æternæ etiam diversum plane & pœnis humanis incognitum finem, i. e. expiationem agnoscunt, sed humanas, easque non a pari sed a superiore delinquentibus invitis illatas, primario emendationem omnium civium, etiam ipsorum delinquentium, aut certe aliorum concivium, ne in posterum delinquant, secundario assecurationem innocentium, non vero reparationem & restitutionem damni dati intendentes. Adde Grot. II. 20. §. 7. 8. 9. Pufend. II. 3. §. 9. Huber de jure civit. p. 502. n. II.*

§. XXXI.

Dico: Pœnæ *viventium*, ubi credo quemlibet absque difficultate agniturum, quod hac voce non tam respiciam ad pœnas in genere, quæ regulariter, etiamsi capitales sint, inferuntur viventibus (etsi quandoque & pœnæ infamantes mortuis illatæ intendant, & aliquando non sine fructu, emendare alios concives,) quam ad divisionem pœnarum in capitales, quæ vita privant delinquentes, & in non capitales, quæ vivere sinunt.

E

Quid pœnæ
viventium?

punitos, & iterum habent varia genera v. g. mulctarum, relegationum, fustigationum, & aliarum corporis afflictivarum sine tamen privatione vitæ. Hic saltem illud insuper onto, quod hæc divisio potissimum explicet verba definitione generali posita de duplici emendatione civium tanquam sine primario pœnarum. Pœnæ capitales non possunt intendere emendationem delinquentium, cum emendatio præsupponat vitam emendandorum, ergo sufficit, si emendentur reliqui cives. At pœnæ non capitales omnes debent intendere etiam emendationem punitorum & quidem primario, quod ita omni dubitatione caret, ut etiam pueris jam olim, (& forte adhuc in medio Papatu ante reformationem) hæc doctrina de emendatione delinquentium in actu ipso pœnali in sequentibus rhythmis fuerit inculcata:

Nominativus: Leg dich. Genitivus: Streck dich. Dativus: Über die Bancf. Accusativus: Machs nicht lang. Vocativus: thut mir Weh. Ablativus: Thugs nicht meh.

§. XXXII.

Infamia quid
& quinam ejus
effectus jure
Romano.

Utinam & de *infamia* & de pœnis *infamantibus* etiam dicere possemus, quod res non sit dubia aut obscura. Et fateor, si obiter, & methodo communiter recepta hoc doctrinæ caput quis examinare aut proponere velit, de difficultate & obscuritate nulla vel certe exigua videatur oriri posse disputatio, cum tot commentarii virorum celeberrimorum, tam antiquorum, quam modernorum in titulos ff. de *hæ qui notantur infamia* & Cod. ex quib. caus. *infamia irrogatur*, plerumque convenient quoad definitionem infamiæ, quod infamia sit ignominia seu existimationis privatio vitæ turpitudine, qua quis honestorum virorum numero eximitur, & quod occasione legis 13. Cod. d. iii. infamiam dividant in infamiam juris & facti, eique addant tertiam speciem vel accuratius affine aliquod infamiæ genus levis notæ maculam ex l. 27. Cod. de inoff. testamento: item quod infamia juris sit duplex, una quæ immediate a lege infertur, uti scilicet facta infamantia sunt publica & notoria, ut
nulla

nulla probatione indigeant, aut nullo juris colore excusari possint, altera quæ demum per sententiam judicis inferatur, ubi scilicet turpitude delinquentis non ita notoria est, sed ejus dolus potissimum probatione indiget. Occasionem præbuit huic subdivisioni recensio satis specifica eorum, qui in Edicto Prætoris infamia notati erant in *l. i. ff. h. t.* quas singulas infamatorum species etiam communiter Dd. ad *b. t. ff. præpimis* noviores, solent perspicue explicare & ex antiquitatibus Romanis laudabiliter illustrare. Vid. Wissenbachius, Huberus, Noodtius Schultingius, & ex nostris Struvius, Lauterbachius, &c. ac præ reliquis illustr. Gundlingius in *parte i. Digestorum modo publicatorum*. Solent equidem plerique omittere effectus infamæ, sed id credo factum esse eo, quod de effectu infamæ nulla in titulo Digestorum aut certe exigua in dicto titulo Codicis fiat mentio. Sed cum tamen in rebus politicis & moralibus effectuum cognitio ad melius intelligendas res ipsas sit maxime necessaria, etiam hunc defectum suppleverunt aliqui. Id quidem commune est, quod intuitu connexionis horum titulorum tam in Codice quam in Pandectis afferant Dd. infames non posse esse Procuratores nec Advocatos: sed reliqui effectus, ut dixi, plerumque omittuntur. Contra qui eos recensent ut novissime Schultingius *p. 365. §. 11. 12.* sequentes effectus notant, allegatis simul legibus ex Codice & paucis ex Pandectis: nimirum: Infamia excludit a dignitatibus, & quæsitos honores adimit, non autem, immunitatem dat curialium vel civilium munerum, in testimoniis fidem minuit, non vero in torum a testimonii dicendi facultate excludit, nisi si quis sit jussus esse improbus & intestabilis: facit aliquando infamia instituti heredis locum inofficiosi querelæ, nisi ipse quoque actor simili labe adpersus sit &c. Hactenus Schultingius. Eadem est sententia Lauterbachii *Colleg. Theor. Pract. ad hunc tit. §. 22. p. 331. seq.* nisi quod in specie etiam remotionem a Doctoratu, & ex Recessibus imperii addat, quod non admittantur infames ad officium Notariatus, item ex ipso jure civili, quod non admittantur infames ad collegia Senato-

rum & opificum; denique, quod infames quidem de jure civili non plane arceantur a testimonio, sed saltem eorum fides attenuetur, jure Canonico vero a testimonio plane repellantur.

§. XXXIII.

Doctrina
dissentio

Quodsi tamen paulo attentius rem consideres, patebit, non exiguam esse Doctorum in explicatione infamiæ secundum istos duos titulos dissensionem. - Quod definitionem attinet, non omnes conveniunt cum definitione modo adducta, quæ ex Wissenbachii exerc. ad Pand. b. i. petita est. Dn. Ludovici generis loco maculam ponit, infamiam definiens *doctr. Pand. p. 86.* quod sit macula ex turpi & legibus prohibito facto contracta. Nimirum Wissenbachius in defin. sua videtur magis ad infamiam juris respexisse, unde addidit exclusionem ex honestorum virorum numero: contra Dn. Ludovici cum aliis infamiam facti imo & levis notæ maculam videtur sub definitione sua voluisse comprehendere. Etenim nova controversia orta inter nonnullos: Utrum infamia facti & levis notæ macula sint veræ infamiæ species, an saltem analogæ & affines, unde etiam non consentiunt in quaestione, an infamia facti & juris iisdem an diversis effectibus gaudeant. Eisdem tribuit Lauterbach *d. l. §. 30. p. 335. seq.* diversas Schuldingius *§. 2. p. 355. Wissenb. disp. u. ad Pand. th. 13. Titius Jur. Priv. libr. 3. c. 3. §. 13. 14. Illustr. Gundling, §. 7. p. 274.* Affinis præcedenti est quaestio de ignominia, utrum ab infamia differat & quomodo. Ex una parte dici poterit, ignominiam & infamiam esse synonyma, non solum, quod Julianus *l. 1. hoc tit.* primo loco in classe infamium collocet ignominia causa ab exercitu missos, juncta explicatione Ulpiani *in l. 2. hoc tit.* potissimum *§. 2. & 4.* (ubi & peculiarem effectum hujus infamiæ notat, quod ejusmodi infamis neque in urbe neque alibi, ubi Imperator est, morari possit.) Sed & quod in *l. 5. Cod. b. r.* ignominia synonymice pro infamia videatur usurpari, dum Imperator dicat, eum ignominia notatum esse, quem Prætor promuntiaverit injuriam fecisse. Accedit quod communiter in
lexicis,

Texicis v. g. Fabri, ignominia, infamia, probum, dedecus, turpitudine ut synonyma recenseantur & per voces Germanicas Hohn, Nachtheil, Schande, Schmach item infamare, infamiam conciliare, ignominia notare etiam synonymice usurpata, per phrasas, ūbel berũchtigen, zu Schanden machen explicari soleant. Ita & Lexicon Juridicum Schardii nullam notat differentiam inter ignominiam & infamiam. Conf. l. 42. de V. S. Contra si quis confideret locum Ciceronis, adductum a Brissonio *de verb. signific. voce ignominia*, & quæ ipse Brissonius adnotavit, patebit ignominiam & infamiam ita differre, ut ignominia saltem denotet notam nominis seu iudicium censorum Romanorum, nihil ferre damnato nisi ruborem afferentem, adeoque magis ad infamiam facti, quam juris (seu stilo Titii ad infamiam negativam) accedentem. Conf. illustr. Dn. Gundl. *ad h. t. §. 7. 8. p. 274.* Denique in fine *§. preced.* notavi, a Lauterbachio asseri, quod iure Romano intuitu effectuum infamiae etiam ille fit, quod infames non admittantur ad collegia opificum, quem in finem citat Lauterbachius *d. l. 40. ff. de injur. & l. 2. Cod. de dignis.* Contra, exclusionem a collegiis opificum non esse effectum infamiae juris Romani docet distincte illustr. Gundl. *ad h. t. in sect. de iure patrio §. 17. p. 289.* etsi dissentientem Lauterbachium non nominet. Huic enim facile responderi potest, *d. l. 2. Cod. loqui de dignitatibus & l. 40. ff. de decurionibus*, neutram de collegiis opificum. Ut taceam, decuriones Romanorum ne quidem cum Senatoribus Germanorum accurate comparari, adeoque nec tituli ff. de decurionibus magnum usum esse in Germania. Vid. B. Strykii *Us. modern. & Dn. Præsid. notas ad tit. de decurion.*

§. XXXIV.

Illud etiam communiter a commentatoribus ad Jus Justinianum negligi solet, an omnes effectus infamiae juris §. 32. ex Schultingio & Lauterbachio recensiti, apud Romanos in omnibus infamium *d. l. 7.* propositis generibus obtinuerint, an potius alii in his, alii in aliis infamatis usu fuerint recepti. *Causa*

Monita de incertis effectibus infamiae eorumque facilitatione.

primaria dubii hujus in eo sita est, quod collectores juris Justiniani debito loco de effectibus infamiae communibus, vel plane non, ut in Digestis, vel saltem obiter ut in Codice egerint. Id certum est, effectum illum cujus in §. *preced. ex l. 2. §. 4. ff. h. t.* adduxi, quod ignominiae causa missus neque in urbe, neque alibi ubi imperator sit, commorari possit, ad reliqua infamium genera non esse extendendum, uti etiam non memini, a Doëtoribus eo fuisse extensum. Ipse Schultingii locus *d. §. 32.* adductus, etsi id non diserte dicat, tamen tacite indicat, ac argumenta quaedam suppeditat, effectus infamiae ab ipso enarratos non semper & ubique obtinuisse. Neque credo ea, quae Ulpianus *l. 42. de V. S.* dixit saltem civiliter turpia esse & probrosa (qua de re confer Dn. Praesid. *disput. de exiistimatione coroll. 5.* & Schulting. *§. 8. p. 363.*) eosdem habuisse effectus infamiae apud Romanos cum illis quae natura sunt probrosa, v. g. furtum & adulterium. Ita tutelae damnatum, quem exempli loco adducit Ulpianus, & ex paritate rationis, damnatum directa mandati, depositi, pro socio actione non credo, (nisi forte Censuram tempore) a dignitatibus exclusum, certe non credo, eum quaesitis honoribus esse privatum. Imo omnem infamiae effectum ab ejusmodi condemnatis plerumque fuisse evitatum firmiter mihi persuadeo, cum edictum praetoris ipsis suppeditaverit modum facillimum id faciendi, si non ipsi comparuerint sed per procuratores, cum hoc pacto non ipsi suo nomine condemnarentur sed procuratores, utpote Jure Romano post litem contestatam domini litis. At ex edicto illi saltem fiebant infames, qui suo nomine damnati essent, *d. l. 1. junct. l. 6. §. 2. ff. h. t.* Porro hac observatione praesupposita sua sponte sequitur, quod etiam apud Romanos rarissime infamiae poenam & effectus senserint illi, qui furti, vi bonorum raptorum, injuriarum, adeoque ex veris delictis, & natura talibus, damnati essent, cum idem Edictum Praetoris & in his requireret, ut suo nomine condemnati fuerint, & cum etiam in his actionibus Rei per procuratores comparere potuerint.

§. XXXV.

Quæ omnia simul docent, infamix tanquam pœnz delinquentium effectus apud Romanos tempore edicti Prætorii fuisse exiguos & cum moribus aliarum Gentium, maxime Græcorum, haud quaquam comparandos. Declarat hanc assertionem Joh. Seldenus *de Synedr. Hebr. libr. 1. cap. 10. p. 277. seqq.* etsi paululum confusus pro more mentem suam explicet. Docet enim, quod ex titulo ff. de his, qui notantur infamia (videlicet ad edictum Prætoris solum respiciente) satis dignoscatur, quod apud Romanos infamia, qua delinquentes notati fuerint, multo levior fuerit infamia Græcorum, cum apud Athenienses & alios etiam Græcos infames penitus jure patrio ejusque beneficio fuerint exuti, in tantum, ut pristinx vitæ commercio privarentur, ut plane tum quasi exules in patria haberentur, tum impune etiam occidi possent. Etsi vero successu temporis graviores infamix gradus & effectus, quam qui hætenus intuitu edicti prætorii sunt recensiti, etiam apud Romanos initio per aquæ & ignis interdictionem, postea etiam per deportationem sub imperatoribus in usum deducerentur *l. 2. §. 1. de pœnis.* (Seldenus *d. l.* & alii, quos citat Dn. Heineccius *in Synt. Antiq. Roman. ad Inst. lib. 1. tit. 16. §. 9. seq. p. 214. seq.*) illi tamen communiter ab interpretibus ad titulum de his qui notantur infamia solent negligi aut omitti, quin & ipsa deportatio, forte ob concomitantes illos maximæ infamix gradus & amissionem omnium jurium civitatis, pœnis capitalibus (cum quibus sane nihil commune habent effectus infamix hujus tituli) accensetur *d. l. 2. pr. de pœnis.* Ut taceam, quod Edicta Prætorum, (non excepto etiam Edicto perpetuo) intuitu frequentissimarum juris mutationem contra reliquias libertatis pristinx, quæ tempore Edictorum Prætoriorum adhuc florebant, factarum, in genere sub Imperatoribus, & adeo multo magis Justiniani tempore exiguum haberent usum, & quod ipsum etiam edictum perpetuum magis ad decipiendam plebem quam ad perficiendam Jurisprudentiam Romanam sub Hadria-

Exigui effectus pœnarum infamantium apud Romanos intuitu Græcorum.

Hadriano Imperatore fuerit promulgatum, cum ipsa prima Prætorum constitutio, ad decipiendam plebem fuerit inventa, & edictum perpetuum etiam in aliis juriscapitibus non pauca contineret, quæ tempore Imperatorum exiguum haberent usum. Conf. Dn. Præsid. *de novis Jurisp. Ante. Justin. lib. 1. c. 7. p. 25. seq. lib. 2. c. 3. p. 81. seq. potiss. p. 85. n. 3.* Dn. Heinecc. *Antiq. Roman. lib. 1. tit. 2. §. 18. ad §. 24. p. 53. seq. & in præm. §. 14. seq. p. 15. seq.* Ut adeo ne quidem intuitu jurisprudentiæ Romanæ tituli juris Justiniani de his qui notantur infamia magnum usum ad probe cognoscendas naturas infamiæ & pœnarum infamantium præbere queant.

§. XXXVI.

Exiguus usus
sitorum ju-
ris Romani de
infamia apud
Germanos.

Quamvis autem hodiernum inter Jctos celebres non pauci sint, qui manibus pedibusque eo laborent, ut juventuti orthodoxæ firmiter persuaderentur, ingentem in foris Germaniæ esse usum jurisprudentiæ Justinianæ, & periculosissimam ac maxime noxiam Jurisprudentiæ aut certæ Jctis (ad minimum adulatoribus & ambidextris) esse doctrinam eorum, qui hæctenus exiguum ejus usum ad oculos demonstrarunt; nescio tamen, qui factum fuerit, ut etiam maximi præcones Juris Justiniani & ejusdem Usus practici in doctrina de infamia coacti fuerint confiteri, eam ex legibus Romanis primario non esse hauriendam, sed infamiam tam intuitu actionum quæ pro infamantibus haberi debeant, quam intuitu effectuum infamiæ ex singulis populorum ac provinciarum legibus & moribus esse deducendam, cum utrobique maxima sapius respectu utriusque deprehendatur esse differentia. Vid. B. Strykii *Uf. mod. Pand. ad tit. de his qui not. infam. passim., potissimum §. 7. seq.* quamvis, pro more ejus, cum doctrina ubi adhuc restantem usum juris Romani defendit (ut §. 11.) parum cohæreat, uti ostendit Dn. Præses *in notis ad Pand. dict. tit. p. 77.* & simul assertionem de variantibus Romanorum & Germanorum moribus variis exemplis illustravit. Adde Huber. *Eunom. Rom. ad dict. ff. tit. p. 134. ad p. 144.* Illustr. Gundling. *in jure patr. ad b. 1. p. 284.*

p. 284. seq. etsi uterque etiam simul doceat, in non paucis convenire mores Germanorum cum Romanis, scilicet non propter autoritatem juris Justiniani, sed ex aliis rationibus.

§. XXXVII.

In specie de usu hodierno leg. 22. ff. b. t. dissentire solent Jcti celeberrimi. *Ictus fustium non infamat*, inquit Marcellus, *sed causa, propter quam id pati meruit, si ea fuit, quæ infamiam damnato irrogat*: id est si ob delictum infames quis fustibus cæsus fuerit. Viderur prima fronte hæc doctrina Marcelli esse ex ipso jure naturæ & universali petita, adeoque etiam ubique, & ergo etiam apud Germanos recepta: nam id voluit dicere Marcellus, ictum fustium vel inferri ex injusta causa in contumeliam, adeoque non esse penam sed injuriam a verberante commissam; vel inferri jussu magistratus ob delictum & tunc etiam hunc ictum fustium producere effectum delicti inseparabilem, id est infamiam. Quid clarius huc asserto, quid evidentius? Hoc tamen non obitante Grænewegenius de leg. abrog. ad d. l. 22. p. m. 38. dicit: *Moribus nostris non tam ex causa, quam ex genere pænæ infamia irrogatur: ideoque hodie ictus fustium & cætera pænæ corporales infamiam important*. Quare etiam non mirandum, quod multi Jcti celebres huic doctrinæ Grænewegii contradixerint. Vid. Brunnem. ad d. l. 22. ff. b. t. Huber. Eunom. jur. Rom. ad eand. leg. p. 143. Strykii us. modern. ad h. t. §. 13. p. 323. (quamvis hi potissimum impugnent Grænewegenium ob l. 13. §. 8. eod. tit. cujus usum similiter negat hic d. p. 98. & forte dissentientibus responderi poterit ex Wissenbachio *disput. II. p. 24.*) Sed videntur mentem Grænewegenii non satis percipisse, etsi in loco adducto provocaverit simul ad ea quæ ad §. 2. *Infl. de pæn. tem. litig.* notaverit, ubi scilicet p. 68. seq. notaverat, nostris moribus civilia judicia tutelæ, mandati, depositi, famosa non esse, & non tam ex causa, quam ex genere pænæ infamiam irrogari. Hunc locum si cum precedenti jungas videtur Grænewegenius statuisse, apud Germanos in delictis non tam ex causa (id est quæ secundum Edictum Prætoris infamabat)

In specie circa
questionem,
quando & cuius
ictus fustium
infamet.

bat) adeoque nec ex mulcta pecuniaria ob delicta sive publica sive privata dictata, sed ex solo genere poenæ, si ea corporalis sit ut ictus fustium, abscissio narium, aurium &c infamiam irrogari. Atque hæc sententia Grænewegenii non solum vera sed & evidens est ex principiis juris naturalis. Hoc enim jure nullibi dictatur, quod infamia debeat esse poena universalis omnia delicta, omnesque actiones dolosas concomitans, sed determinatio infamiae ex specialibus potius prudentiæ politicæ regulis determinanda est, adeoque falsum est postulatum *in-izio hujus* §. positum, quasi infamia sit effectus delicti inseparabilis. Imo hæc sententia Grænewegenii occasionem dat ulterius limitandi ejus assertum de infamatione poenarum corporalium. Nam primo jam supra §. 16. notavimus, ictum fustium & similes poenas corporales apud Judæos & alios quosdam populos non infamasse, etiamsi ob delicta maxime dolosa, fuerint illata. Deinde hodiernum videmus v. g. milites, etiamsi virgis ob delicta vera publice in omnium conspectu & gravius sæpe coërceantur, quam qui a carnifice virgis cæduntur, non tamen propterea infames fieri, adeoque nec universaliter verum esse quod Grænewegenius dicit, genus poenarum corporalium infamare, sed limitandum esse, si inferatur a carnifice, aut ita dicendum: nec ictum fustium solum, nec causam delicti solam, nec solum genus poenæ corporis afflictivæ, sed præcipue personam punientem, si carnifex vel licitor fuerit, hodie infamare.

§. XXXIII.

Cur doctrina
de infamia &
poenis infamantibus etiam
jam de jure
Germanico &
ejus interpretibus
peti nequeat?

Sed neque tamen ex jure Germanico aut ejus interpretibus, potissimum hodiernis, explicatio distincta de poenis viventibus infamantibus, quid proprie per eas intelligatur, & quinam sint hujus infamiae effectus, peti poterit. De antiquis Germanorum moribus equidem nonnulla Tacitus memorat ad doctrinam de poenis infamantibus pertinentia, v. g. *cap. 12.* inquit: *Distinctio poenarum ex delicto: proditores & iram fugas arboribus suspendunt: ignavos & imbelles, & corpore infames, cæno ac palude, injecto*

*injecta insuper crato mergunt. Diversitas supplicii illuc respicit, tanquam scelera ostendi oporteat dum puniuntur, flagitia abscondi. Sed & levioribus delictis pro modo pœnarum equorum pecorumque numero convicti multantur, pars multe regi vel civitati, pars ipsi, qui vindicatur, vel propinquis ejus exsolvitur. Hic quidem corpore infamium fit mentio, & pœnarum capitalium infamantium, intuitu viventium vero solum multa memorantur non infamantes & ipsi interpretes nesciunt, sed mire dissentiunt an recte legatur corpore infames & quid per hos denotetur. Ut taceam, obliquiore esse differentiam inter scelera & flagitia. Similiter cap. 19. Paucissima in tam numerosa gente adulteria, quarum pœna presens & maritis permessa. Accisis crinibus nudatam coram propinquis expellit domo maritus, ac per omnem vicum verberare agit: publicæ enim pudicitie nulla venia, non forma, non etate, non opibus maritum invenerit. Nemo illic vitia ridet, nec corrumpere & corrumpi seculum vocatur. Ex quo loco id quidem apparet, intuitu adulterii & pœnæ ejus magnam fuisse inter Romanos & Germanos tempore Taciti differentiam, item quod hic pœna infamans viventibus illata recenseatur, quousque vero hæc pœna infamiæ ultra exclusionem a spe nuptiarum effectus suos extenderit, non memoratur, nec commentatores explicant. Fuit etiam antiquitus, quamvis post tempora Taciti, usurpatum a Francis, Suevis, Saxonibus &c. ut delinquentes ob certa criminum genera, ad confusionis suæ ignominiam, nobilis canem, ministerialis sellam, rusticus aratri notam de Comitatu in proximum Comitatum gestare coactus fuerit; ac multa huc pertinentia collegit Johannes Andreas Crusius peculiari discursu de canum portatione, qui invenitur in ejus opusculis variis; sed cum exiguo judicio, dum v. g. modo ex Ottone Frisingensi & Gunthero asserit, hanc pœnam antequam mortis sententia punirentur delinquentes, eis fuisse impositam, modo addit (p. 10. & 13.) post hanc *Kuvopoglav* non semper subsecutum fuisse ultimum supplicium, neque tamen explicat, an hoc casu puniti saltem momentanea ignominia fuerint affecti, an infamia eorum diutius duraverit & quos effectus produxe-*

tit. Sunt etiam in illis locis, quæ supra §. 10. de moribus Germanorum ex Speculo Suevico & Saxonico adduxi, nonnulla obscura & dubiæ interpretationis, ut jam quædam ex istis attuli §. 22. Ergo optandum quidem esset, ut doctrina hæc de origine & progressu poenarum infamantium apud Germanos secundum ductum eorum quæ Dn. Præses in *coroll. disp. de Existimat. & Fama item in dispur. de actione injuriarum §. 19. seq.* & Dn. Gundling. *ad h. r. de jure patrio* monuit & notavit, paulo clarius proponerentur; sed cum id nondum factum sit, & nos ad decidendam quæstionem propositam hac elaboratione carere possimus; id saltem hoc loco addimus, a Commentatoribus Germanicis hodiernis ad Jus Civile vel ideo non expectari posse doctrinas perspicuas de natura ac speciebus infamiæ & poenarum infamantium, cum hic nihil aliud agant communiter, quam ut repetant doctrinas Juris Romani, etsi fateantur utrobique, classes infamium variare.

§. XXXIX.

Neque etiam
ex scriptoribus
juris naturæ &
gentium vel
doctrinæ Poli-
ticæ.

Ergo nemo forte mihi vitio vertere posset, si poenarum infamantium diversas species a doctoribus juris naturæ & gentium vel doctrinæ Politicæ peterem. Sed ne hoc facere possum. Restaurator juris naturæ & gentium Grotius, de infamia & poenis infamantibus paucissima habet. Pufendorffius quidem partim in peculiari *dissertat. de existimatione*, partim in tractatu *de jure nat. & gent. lib. 8.* multa de existimatione (cujus oppositum est infamia) & jure principis circa existimationem civium proponit, sed pauca de infamia tradit §. 7. & 8. & quæ magis sententias Actorum & aliorum de infamia collectas proponunt, quam ut ipsum thema de infamia & poenis infamantibus perspicue explicent. Unde & jam ante plures annos Dn. Præses in *dissert. de existimatione & c.* tentavit hunc defectum supplere, proposita distinctius doctrina de existimatione & infamia extra Rempubl. Sed cum poenæ infamantes respiciant existimationem & infamiam non moralem illam extra Rempublicam, sed infamiam politicam in Republica & nec Grotius *l. 2. c. 20.* nec

Pa-

Pufendorffius *lib. 8. cap. 3.* (quamvis uterque ibi de pœnis tractet) de ambiguitate hujus infamix & ejus speciebus & effectibus, quod dubia passim obvia tollat, quicquam notatu dignum proponant, neque Politici etiam hodierni, quod sciam, hunc defectum supplere soleant, veniam spero ab omnibus doctrinæ moralis & politicæ veræ & genuinæ amantibus, si in re tam difficili forte non ubique rem acu tetigerim, & quod saltem generalia & pauca, præcipua tamen, & quæ hinc inde *corollaria* Dn. Præfidis *citatae disputatione adjecta* illustratura sint, propositurus sim, alterius diligentia relinquens pleniorē elaborationem doctrinæ utilissimæ de existimatione & infamia civili seu politica.

§. XL.

In statu naturali fama & infamia primario respiciunt existimationem aliorum hominum cujuscunque generis de nostra vita virtuosa aut vitiosa, ut latius ostensum in citata disputatione. Fama politica quid ac quodplex. Etsi vero & illa fama & infamia non excludant honorem, & ignominiam, tamen & iste honor ac ignominia diversa plane est ab honore ac ignominia civili & politica, cum extra rempublicam homines sine respectu ad statum, potentiam, divitias, & ex sola virtute alterius & vitiis ejus famam aut infamiam æstimare debeant, inprimis cum in statu naturali omnes habeantur intuitu status & potentix, aut clarius, intuitu imperii, pro æqualibus. At in Republica cujuscunque generis præcipua differentia a Statu naturali consistit in imperio civili & hoc concomitante honore, non libero, & qui est in potestate honorantis, sed coacto, qui primario dependet a potestate honorati. Imperantes igitur sunt honorandi, subditi regulariter honore carent. Hujus autem imperantium classis, cum iterum varix pro diversitate formarum Reipublicæ sint species, experientia & sensibilia principia Politicæ docent, quod in Monarchia major honor, major fama & existimatio civilis debeatur Regibus & Principibus, quam in Aristocratiâ & Democratiâ singulis imperantibus. Porro Imperantes in quacunque Reipublicæ forma

non omnia possunt ipsi expedire ad imperium pertinentia, sed opus habent imperantibus inferioribus etsi subditis, qui adeo de honore etiam imperantibus debito, quamvis in inferiori gradu, participant: Cum igitur & subditi hoc intuitu sint aliquo modo partim re ipsa, partim in spe participes imperii, & horum in Republica varii gradus esse solent; nobiles, ignobiles, eruditi, mercatores, opifices, rustici, & rusticis æquales aut certo respectu viliores, qui pro mercede quotidiana operas suas locare solent. Prout igitur hi pro diversitate morum & natura reipublicæ propiorem aut remotiorem spem ad participationem imperii habent, eo respectu etiam sunt vel honoratiores vel viliores, & eo respectu etiam eorum existimatio & fama politica vel simplex vel intensiva dici poterit: imo qui in intermediis statibus positi sunt, eorum fama respectu superiorum simplex aut etiam vilior, respectu inferiorum intensiva & honoratior appellari potest, ut facile quilibet, qui saltem sensu communi pollet, absque allegatione legum & autorum manu palpare potest.

§. XLI.

Infamiae Politicæ homonymia.

Eadem fere est ratio oppositi famæ Politicæ, nimirum infamiae, si modo homonymiam infamiae paulo distinctius notes. Infamia Græce ἀτιμία dicitur, & infamis ἀτιμος. Sed ἀτιμία & ἀτιμος etiam sæpe usurpantur pro sola gloriæ & honoris carentia & pro homine in statu vili vivente, adeoque etiam infamia & infamium significatus de posteriore hoc genere vitæ in republica prædicari consuevit. His præsuppositis sua sponte sequitur, infamiam esse duplicem, unam improprie aut analogice sic dictam, negativam intuitu honorum, in sola vilitate status consistentem, conjunctam tamen cum existimatione politica simplici aut certè ei non oppositam, nec excludentem famam intensivam moralem, alteram proprie & eminenter sic dictam, positivam intuitu ignominiae, partim in privatione dignitatum & honorum consistentem, partim in exclu-

exclusionem ab omni jure communi concivium etiam vilissimorum.

§. XLI.

Prior infamia ideo est ignobilior & analogice vel improprie sic dicta, quia non præsupponit factum turpe & legibus prohibitum, sed potest accidere homini a mero infortunio & nativitate, ut sunt liberi rusticorum & qui rusticis viliores sunt; aut etiam homines in servitutem redacti, vel in servitute nati. Regulariter tamen hi in rebus publicis cujuscunque formæ solent excludi a spe adipiscendi honores civiles, licet regulariter non excludantur a fruitione juris quod omnibus civibus commune est. Dico regulariter; nam extra ordinem potest contingere, ut etiam hi infames ad honores admittantur, cujus rei exempla dedit Dn. Præses *cit. disput. coroll. 19. & 20.* extra ordinem potest contingere ut hi viles, etsi innocentes ne quidem communibus juribus civium omnium gaudeant, v. g. ubi domini in servos habent jus vitæ & necis, item ubi filii carnificum excluduntur ab opificiis. Cum vero hæc infamia non sit hujus loci, ubi de pœnis infamantibus sumus solliciti, remitto lectorem de jure carnificum & similibus statuum vilium sollicitum ad ea quæ dicta sunt in *dict. coroll. 20.* & in *disput. jam sæpius citata de Noric. causis exhered.* Hi infames seu viles proprie dicuntur *Ehrlose* in idiomate Germanico, cum honore omni careant.

Infames improprie dicti, (*Ehrlose*) quotuplices.

§. XLIII.

Infamia proprie dicta (qua qui laborant proprie vocantur *Uneheliche*) in privatione honoris & positione ignominia & contumelia consistens, a precedenti etiam in eo potissimum differt, quod etsi in civitate hæc infamia etiam dependeat a voluntate imperantium, tamen utrobique voluntas imperantium habeat diversas regulas politicas. Intuitu infamiae negativæ imperantes considerant nativitatem, & mores variantes populorum regulariter id observantium, ut hæc infamia etiam

Infames proprie dicti (*Uneheliche*) quomodo intuitu principis differant a precedentibus.

etiam ad liberos transeat, gaudent tamen hic imperantes intuitu hujus infamiae jure majestatico, vilitatem hanc ex gratia tollendi & ad honoratiorem statum evehendi hos infames, etsi regulæ morales & politicæ hic simul inculcent, ne sine justa causa jus hæc aggratiandi traducatur in praxin. Contra princeps etiam contra regulas justitiæ peccat, si civi innocenti inferat ignominiam seu infamiam positivam, cum hæc infamia præsupponat meritum seu factum turpe personæ infamandæ, unde & poenæ nomine venit; quia omnis poena præsupponit delictum.

§. XLIV.

Pœnarum infamantium variaz divisiones.

Pœna vero infamans seu infamia proprie dicta, si consideremus mores Gentium, & quid fieri soleat, iterum diversas species sub se comprehendit, vel enim intuitu delinquentium infamat mortuos vel infamat viventes. Deinde intuitu effectus vel saltem diminuit fidem infamati, & ei spem honores adipiscendi adimit, vel privat insuper honore adepto idque vel cum spe recuperandi, vel absque ea, vel afficit insuper contumelia & ignominia, rursus vel perpetua vel temporali. Porro poenæ infamantes sunt vel simpliciter tales, i. e. non conjunctæ cum alia poena, quales sunt potissimum, quæ nullum præsupponunt crimen aut delictum publicum, sed saltem vile factum, aut dolum in quibusdam contractibus & delictis privatis; vel concurrunt cum aliis poenis; iisque vel capitalibus, vel non capitalibus, & his vel corporis afflictivis, ut fustigatione, aurium, vel nasi abscissione &c. vel exilio & relegatione, vel multa pecuniaria &c.

§. XLV.

Non omnes poenæ infamant, tam capitales;

Cave tamen ne putes divisionem poenarum infamantium in capitales & non capitales cum hac posteriore convergi, ita ut omnes poenæ, sive capitales, sive non capitales sint regulariter & apud omnes gentes etiam infamantes; sed potius, si mores Gentium variantes consideres poenæ tam capitales

tales quam non capitales iterum subdividi possunt, quod sint vel infamantes vel non infamantes. Ita quod capitales attinet, regulariter quidem omnes pœnæ capitales infamare solent, sed tamen non tam propter delictum ipsum, aut propter pœnam capitalem qua talem, quam (hodie certe) propter personam, quæ pœnam exequitur, si scilicet id faciant carnifex aut lictores: Unde non puto inter pœnâs militares eam pœnam capitalem, qua delinquens a commilitonibus suis sclopetis interficitur, (wenn Er arquebusiret wird) infamare, sed credo potius ideo hoc mortis genus esse electum & inventum a legislatoribus, ne delinquentibus ita occisis aut eorum familie aliqua infamæ species hoc pœna capitali accresceret. Conf. Dn. Ludovici *Einleitung zum Kriegs-Proceß. cap. 13. §. 3. p. 296. & §. 7. p. 202.*

§. XLVI.

Inter pœnas non capitales fustigatio per carnificem facta apud nos infamat & conjuncta est cum relegatione, per quam delinquens ab omni jure concivium etiam vilissimorum excluditur. Apud Judæos vero fustigatio & verbera cum non fierent a personis infamibus, sed honoratis, & verberati etiam manerent in societate civili, non infamabant. Repete supra dicta §. 3. & 16. Eadem ratio est: quod in pœnis militaribus fustigationes & verbera, das Prügeln und das Gassenlauffen, oder durch die Spießruthen lauffen etiam non infament. Conf. Dn. Ludovici *d. l. p. 198.* Aurium & narium abscissio videtur esse pœna semper infamans. Relegationes quidem temporariæ plerumque, sed perpetuæ semper infamant, non tamen Academicæ, nisi mentio infamæ expresse adjiciatur.

Quam non capitales.

§. XLVII.

Mulcta pecuniaria, si mores nostros inspicias, non infamat; si Jus Romanum res videtur dubia, quamvis communiter a Commentatoribus hæc controversia negligatur, aut superficialiter saltem tractetur. Si species infamium *l. 1. de his qui*

In specie mulcta.

G

qui not. infamia recensitas consideres, videtur, firmum satis argumentum inde formari posse, quod multa etiam apud Romanos infamaverit. Nam si damnati in delictis privatis, imo in quibusdam actionibus ex contractibus infames sunt, & quidem nullam aliam ob causam, quam ob dolum in istis contractibus & delictis commissam, multo magis infamari debent, qui in criminibus vel publicis, vel extraordinariis ob dolum condemnati fuerunt, etiam si istis saltem multa loco poenae fuerit dictata. Sed quod si consideres constitutionem Severi & Antonini l. 1. Cod. de modo mult. quod multa damnatum famae non irroget, haerebit aqua, quid ad argumentum praecedens respondere debeas. Neque enim satisfacient Commentatores ad dist. vii. Cod. ut qui vel hanc quaestionem plane omittunt, vel superficialiter & frigide tractant, ut patebit, si modo quis Perezium, Wissenbachium, Brunnemannum ad d. vii. Cod. evolvere velit. Video equidem in Pandectis etiam aliquoties inculcari (& quidem a Jctis alias raro consentientibus, Ulpiano atque Paulo l. 131. §. 1. & l. 244. ff. de V. S.) multum interesse inter multam & poenam: sed & haec differentia, quamvis & a modo memoratis duobus Jctis Romanis & a Commentatoribus in titulum de V. S. fusius explicata, dubium istud de infamia & cur multa non infamet, non tollit, sed potius auget.

§. XLIII.

Quaestiones
de poenis capi-
talis infamantibus &
eorum iustitia.

Cum autem rubrica propositi Problematis loquatur de poena viventium eos infamante, & B. Titius in locis supra §. 2. excerptis etiam de poena infamiae viventibus imposita tantum loquatur, patet, a me postulari non posse, ut de poenis capitalibus & quaestionibus circa eas a Doctoribus formatis hoc loco sim sollicitus. Sed uti earum distinctam explicationem alterius diligentiae relinquo, ita licebit tamen mihi hoc loco mentem meam circa praecipuas in summa & brevissimis proponere. De quaestione utrum poenae capitales omnes, five infamantes, five non infamantes, sint a Christianis abrogan-
da,

dx, jam mentem meam ab initio §. 2. supra declaravi, negando quaestionem. In specie quod poenam furti atinet, quaeri solet an recte apud Christianos fures suspendio puniantur. cum hanc poenam ignoret Lex Mosaica? Affirmo hanc quaestionem, etsi dissentiant non pauci Theologi & Jcti. Vid. Commentatores ad Grotium de *J. B. & P. l. 2. c. 1. §. 14.* Bernhardi Schultzens Jcti Rintelenensis *dissert. ad Praecept. non furtum facies §. 29. p. 101. seq.* Eckolt. ad *Pandect. iii. de furtis §. 12.* B Coccej. *Dissert. de proport. furti & suspendii rupto laqueo §. 11. & 13.* Quod infamiam concernit cum plerisque poenis capitalibus connexam, quaeri poterit: annon, etiamsi indubium esset, quod poenæ infamantes non capitales sint justissimæ & Reipublicæ utilissimæ, tamen simul evidens sit, infamiam per poenas capitales illatam vel inferendam repugnare rectæ rationi, cum effectus, omnes infamæ superius §. 42. & 44. recensiti ad poenas capitales non quadrent, puta exclusio ab honoribus, diminutio fidei in testimonio, degradatio ab honoribus, exclusio a communibus juribus concivium, nec adeo etiam possit defendi per rationem, quod hæc infamia debeat emendare non ipsum capitaliter punitum sed alios viventes, ne talia delicta committant cum res omni effectu destituta ad emendationem sit inepta. Sed respondeo: esse etiam quosdam effectus irregulares infamæ, mortuos quoque afficientes, v. g. carentiam sepulturæ, sepulturam infamantem, impositionem rotæ, relictionem cadaveris in patibulo &c. Et quamvis hi effectus parum philosophice & nonnisi improprie & ex falsa imaginatione viventium afficiant mortuos, sufficit tamen ad finem poenarum obtinendum, quod ejusmodi imaginationes tamen frequentes sint in viventibus, & prudentis legislatoris officium intuitu poenarum etiam in eo consistat, ut falsis quoque, imaginationibus populi leges suas accommodet. (Cujus rei exemplum esse potest, quod communiter credatur poena suspendii majores dolores inferre corpori suspensi, quam decollatio, & quod interfectio mediante rota adhuc graviores dolores operetur etiam illa, cum primo rotæ ictu cervix delinquentis

frangitur.) Et memini me olim in Laurenbergii *Acerra Philologica* legisse, quod, cum alicubi ex rabie quadam communi & præternaturali virgines sine ulla justa aut saltem verosimili causa, se ipsas quotidie vivas suspenderent, hic furor deprimi ante non potuerit, quam magistratus jussisset, cadavera ejusmodi suspensarum, nuda a carnifice per plateas publice, ligatis ad pedes fustibus, trahi & infami sepultura abscondi.

§. XLIX.

Pœnæ viventium, eos infamantes duplicis generis.

Præterea etsi quidem Titius loquatur de pœnis infamantibus non capitalibus, quæ viventibus imponuntur, cum tamen intuitu effectuum diversorum & ipsæ sint varii generis, & rationes a Titio allatæ non ad omnia genera quadrent opus erit, ut in formando controversiæ statu & hoc moneam, &, occasione eorum, quæ jam *supra* §. 44. de poenarum diffamantium variis divisionibus notavi, hoc loco distinguam, utrum infamia civilis delinquentem saltem ad tempus privet honoribus vel ab eorum adeptione excludat, & tamen eos neque in exilium mittat, nec a carnifice poena corporis afflictiva infamari curet, ita ut hoc modo infamatis spes relinquatur, si actionibus externis virtuosis emendationem suam publice restati fuerint, ut vel honores ademptos recuperent, vel ad novos iterum admittantur: utrum vero poena infamans, delinquentes perpetuo excludat ab honoribus, aut eos publica ignominia positiva per carnificem aut alio modo afficiat, aut eos ab omnibus concivium juribus excludat; v. g. per fustigationes carnificis, relegationes, aurium, vel nasi aut manuum abscissiones &c. De singulis his duobus generibus seorsim agam & a posteriori incipiam, inprimis cum Titius ad hæc potissimum respexisse videatur. Sed antequam id fiat, licebit adhuc quoad primam quaestionem *supra* §. 29. formatam, An poenæ viventium eos infamantes fiat absurda? pauca monere de termino *absurda*.

§. L.

§. L.

Adhibet hunc terminum Titius asserens: infamiam violentibus impositam esse *absurdum* poenæ genus, (vide *supra* §. 2.) Et potest pro excusatione hujus vocis afferri, quod voces *absurditatis* & *absurdi* videantur quidem, si obiter considerentur, esse termini contumeliosi & injuria afficientes illos, contra quas ex adhibentur, sed tamen si accuratius res examinetur distinguendam esse ante omnia absurditatem logicam ab absurditate morali vel politica, aut absurditatem theoreticam a practica. Intuitu logicæ vel theoreticæ absurditatis questionem esse de veritate & falsitate doctrinæ, & absurdum hic omni vocari posse, quod cum ratione logica non convenit, unde etiam nihil frequentius esse in disputationibus de veritate quam deductiones ad absurdum sine præsumptione injuriæ. At absurditates morales & practicas opponi actionibus honestis & prudentibus & denotare actiones turpes aut stultas, adeoque cavendum esse prudenti, ne per usum termini absurditatis vel absurdi, videatur asserere animum injuriandi, aut saltem peccare contra regulas modestiæ. Quodsi igitur verba Titii supra allata, ex quibus quæstio prima formata est, consideres, videtur omnino loqui de absurditate logica, & ostendere voluisse, poenas ejusmodi erronee prætereundere utilitatem Reipublicæ & justiciam, cum tamen eadem sint potius reipublicæ noxiæ & injustæ. Et credo etiam nullam aliam mentem fuisse Titii. Sed tamen cum quæstiones de eo, quod justum & Reipublicæ utilis est, non sint mere theoreticæ sed simul practica de actionibus legislatorum ethice vel politice consideratis; prudentius erit, ut ab omni etiam suspitione animi injuriandi me liberem, si ingenue confitear: me malle a termino absurdi vel plane abstinere, uti & ipsum Titium alio loco fecisse jam *l. §. 2.* notavi, vel jam me expressè declarare, quod per absurdum poenæ genus nihil aliud intelligam, quam quod cum dictamine rectæ rationis non convenit: ita ut sensus quæstionis primæ sit: *An poenæ viventium, eos infamantes repugnent principiis genuinæ Politicæ?*

Monita, quid hic significet poena absurda.

§. LI.

Summa ratio-
num, quod
poenæ perpetuo
infamantes
principiis
sanæ Politicæ
repugnent.

Quod igitur initio poenas illas infamantes posterioris classis §. 49. recensitas attinet, statuo cum Titio, fustigationes per carnificem, relegationes infamantes, aurium, nasi aut manuum abscissiones esse poenas principiis sanæ Politicæ adversas. Rationes asserti non opus erit prolixè afferre, cum jam id factum fuerit in paragraphis præcedentibus. Primariam rationem posuit ipse Titius (*supra* §. 2.) quod hæ poenæ repugnent fini poenarum primario, cum delinquentes non emendent, sed eos ad benefaciendum ineptos reddant, imò ad majora potius facinora patranda disponant, quam rationem ulterius declaravi §. 26. & 27. Secundaria ratio etsi non probans, saltem illustrans doctrinam Titii, poterit desumi ab ortu talium poenarum. Etsi enim exempla & mores gentium per se (secundum communem regulam logicam) non probent, illustrant tamen: Etsi leges Mosaicæ, quatenus sunt positivæ, directo non obligent principes Christianos in omnibus, (uti jam *supra* §. 48. exemplo suspensionis furum declaravi) tamen quatenus præbent exemplum Reipublicæ prudentissime ordinatæ; quatenus leges aliarum gentium illis oppositæ ortæ sunt a populo vel imperantibus, Rempublicam maxime noxiam & irrationalem formantibus eatenus nullum est dubium, exempla legum Mosaicarum valde illustrare doctrinam evidenti ratione jam subnixam, & ortum doctrinæ adversæ ex legibus gentium aliarum eam ne quidem illustrare, sed potius magis de falsitate suspectam reddere; Jam vero satis ostensum est *supra* §. 27. Rempublicam Ægyptiacam & aperte idolatricam, (adeoque & principiis genuinis moralibus & politicis vel ob solam idolatriam contrariam) crudelissimos illos mores, poenæ loco aures, nasum, manus abscindendi, videri primo introduxisse, adeoque esse præcipuam, quæ poenarum viventes infamantium, fuerit inventrix, uti etiam ex adverso monstravi *supra* §. 16. nullum genus poenæ infamantis in Republica Mosaica obtinuisse.

§. LII.

§. LII.

Eadem ratio etiam illustrabit responſionem noſtram de prudentia & juſtitia poenarum quæ delinquentes ſaltem ad tempus infamant in primis ſi id fiat modice & ſine contumelia poſitiva. Quia enim ejusmodi poenæ (quales videntur ſi non omnes, ſaltem pleraque apud Romanos fuiſſe illæ, quæ recenſentur in *l. i. Pand. de his qui notantur infamia*, item ignominia a Cenſoribus proveniens, ſecundum ea quæ ſupra de effectibus infamiz intuitu juris Romani §. 32. 34. 35. & de ignominia per Cenſores illata §. 21 ex Cicerone jam ſunt annotata,) infamatos neque ad benefaciendum in poſterum ineptos reddunt neque ad majora facinora patranda diſponunt, ſed potius aliquo modo impellunt, ut per emendationem & vitam virtuoſam famam & exiſtimationem amiſſam recuperent, ſane evidens eſt, quod poenæ illæ infamantes nequaquam (ne quidem a Titio) pro abſurdo poenæ genere poſſint declarari, cum ejus ratio palpabiliter hic ceſſet. Simul vero evidens eſt, quod Titius melius feciſſet, ſi hoc ſuppoſito, (in loco §. 2. adducto) de Romanis non aſſeruiſſet, quod infamia tam, irroganda quam tollenda aut impedienda fortassis non ubique prudenter fuerint verſati, ſed ut potius aſſertionem hanc ſuam de poenis infamantibus ad poenas aliorum populorum, præcipue vero ad poenas hodiernum apud Germanos adhuc regnantes reſtrinxiffet. Ergo ingenue fateor, tales poenas nequaquam repugnare principiis politicis, nec directe nocere rei publicæ ſed potius ei aliquo modo prodeſſe. Neque obſtare puto huic declarationi, quod tamen in lege Moſaica nihil inveniatur etiam de hoc genere poenarum infamantium, cum ſufficiat, eas etiam ibi non eſſe prohibitas, adeoque rem judicio prudentis legiſlatoris eſſe relinquendam, utrum peculiaris ſtatus ſux Reipubl. ejusmodi poenas poſtulet, uti ſtatus noſtrarum rerum publicarum poſtulavit, ut fures ſuſpenderentur, quod neque in Republica Judaica nec in Romana & aliis fiebat.

Quid de poenis ad tempus infamantibus ſentendum.

§. LIII.

§. LIII.

Eas non quidem esse ne-
xias Reipubli-
cæ, sed tamen
nec multum
ntiles.

Interim tamen nec illud erit omittendum, melius esse, si nec hæ poenæ infamantes in rebus publicis sint receptæ; aut certe indicium Reipublicæ imperfectæ esse, & non parum corruptæ, ubi etiam poenæ, saltem modice & ad tempus infamantes, sunt receptæ. Rationes sunt sequentes: 1. Quia Respublica Mosaica, etsi omnium perfectissima, eo poenæ genere non fuit usa; 2. Quia nulla hæctenus necessitas fuit adducta, cur poenæ hujus generis introduci debuerint, uti vel sensus communis docet, necessariam fuisse poenam capitalem furibus impositam, adeoque non difficulter responderi poterit objectioni Justiniani Clementis adversus poenam furium *supra §. 1. p. 2.* adductæ. 3. Quia effectus istarum poenarum infamantium fuerunt imbecilles, cum facile evitari potuerint per dicta superius *§. 34. circa finem.* 4. Quia ab honore adipiscendo ad tempus exclusi, donec testimonia emendationis per vitam virtuosam ediderint, facile media reperire possunt, sive in monarchico statu sive in statu Aristocratico & Democratico, ut sine emendatione vel per adulationes, vel per donationes pecuniarias, vel alio modo tribunos plebis, potentiores ex optimatibus, ministros principum, præcipue vero eos, qui ex Clero Jesuitizant, cum effectu corrumpant, ut ab ista infamia liberati iterum ad honores admittantur. 5. Quia, quod in specie exclusionem infamium a testimonio dicendo attinet, repugnat ea primis rectæ rationis principiis Logicis, cum absurdissimum sit logice, quod infamis aut inimicus veritatem nunquam dicat, imo repugnat quandoque principiis Politicis, si videlicet res de cujus veritate in judicio litigatur non alii, quam ejusmodi infamato aut inimico sit cognita. 6. Quia, quod in specie solam diminutionem fidei spectat (*vide supra §. 32. in fine*) ea pro poena proprie dicta haberi nequit, cum leges, in quibus de hac diminutione agitur, non obligent judicem, adeoque non sint proprie leges, imo ne quidem regulæ proprie dictæ de fide a judice adhibenda, ut perspicue proba-

probavit Dn. Præfes in *disput. de fide juridica cap. 2. §. 57. seq. p. 75. seq.* 7. Quia quod in specie notas censorias concernit, idem Dn. Præfes in *disput. de judicio seu censura morum cap. 3. §. 3. seq. p. 57. seq.* distincte exposuit, illam Censuram morum fuisse inuicem intuitu 1. actionum, 2. personarum notandarum, 3. Censuram ipsorum, 4. numeri eorum, 5. modi censuram expediendi, 6. temporis, 7. finis. 8. Quia ejusmodi poenæ ad tempus & modice infamantes, etsi non per se producant poenas perpetuo & immodice infamantes, tamen nullum est dubium, quin eadem multas occasiones suppeditent, pedentim & has introducendi, adeoque & hoc respectu sint non parum noxiæ reipublicæ.

§. LIV.

Restat, ut jam promissi §. 2. in *fin.* memor viam mon-
strem inquirendi in primam originem poenarum viventes in-
famantium, ut dubium tollatur, qui fieri potuerit, ut ejus-
modi poenæ non solum in una vel altera Republica, sed apud
omnes gentes in universum, (etiam *per dicta §. 16.* apud Ju-
dæos postea) quamvis intuitu effectuum non ubique in eo-
dem rigore, fuerint receptæ & adhuc etiam apud eos, qui
Christiani dicuntur, in usu sint, cum tamen hactenus osten-
sum fuerit, eas diverso respectu partim repugnare justis poe-
narum finibus & utilitati Rerumpublicarum quarumvis, par-
tim iisdem nihil prodesse. *Viam* dixi me velle monstrare
ad inquisitionem hujus veritatis, non eandem perspicue &
palpabiliter ostendere. Nam hæc ostensio si non peculiarem
tractatum haud exigui voluminis, certe peculiarem disserta-
tionem præsentem prolixiorē requireret. Igitur ponam saltem
hoc loco breves positiones, quarum ulteriorem meditationem
lectori, deductionem aliis relinquo. 1. Ambitio dominans in
hominibus judicio non carentibus, juncta carentia judicii in
hominibus aliis, potissimum avaris aut voluptuosis, dominante,
est causa fere universalis & idololatriæ, vel cujuscunque crassæ
H super-

Causa impul-
siva & scopus
poenarum in-
famantium
introduc-
tura.

superstitionis, & errorum communium reipublicæ maxime noxiorum, ac inde ortæ tyrannidis in quibuscunque rerumpublicarum formis, potissimum vero in Democratia, aut ubi plebs dominatur, præ optimatibus aut principe. 2. Quod autem in specie Monarchiam attinet, in ea sacerdotes à primis Ethnicismi initiis persuaserunt principibus, quod non melius remedium subditos in debita obedientia redinendi excogitari possit, quam persuasio populi vel per doctrinas morales aut politicas prima fronte pias, ac Reipublicæ utiles, sed quæ non possint in effectum deduci, nisi per violentiam tyrannicam, vel etiam per doctrinas absurdas, & solam tyrannidem stabilientes, populo tamen persuasas per falsa miracula. Conf. Dn. Præsid. in *Specim. jurispud. judic. cap. 10.* 3. Sub his prætextibus decepti sunt ipsi principes, ut ejusmodi sacerdotes tyrannidem exercerent in ipsos, & principes fierent ex imperantibus & capitibus sacerdotum horum brachia. 4. Postquam ista principia pseudo politica ex Gentilismo a Papis Romanis in praxin deducta fuerint, iidem etiam secuti fuere effectus. Conf. Dn. Præsid. *d. cap. 10. Medit. 1. p. 113. & medit. 3. p. 124. seq.* 5. Sed & præcipua media obtinendi hanc tyrannidem ex Gentilismo in Papisimum sunt traducta; nimirum prætextus falsæ & plane irrationalis pietatis in speculatione rerum divinarum & adimpletione voluntatis Deorum consistente, sed cujus ipsi sacerdotes soli essent capaces & conscii, & cujus intuitu reliquus populus, etiam non exceptis imperantibus nulla ratiocinatione uti, sed sola credulitate sub larva fidei in rebus speculativis, in rebus autem practicis sola cæca obedientia debeant esse contenti. 6. Usi fuerunt & hoc stratagemate sacerdotes, ut ipsi quidem viverent supra omnes leges, in tantum, ut amicis suis etiam eandem licentiam procurarent, aut saltem remissionem poenæ impetrarent, etiam in criminibus maxime noxiis reipublicæ, contra vero ut assererent, crudelissimis quibuscunque poenis omnes, sive imperantes, sive parentes esse obnoxios etiam in delictis levioribus, modo horum

tum

rum prohibitio ab ipsis ortum duceret, atque adeo, ut legem harum violatio haberetur pro crimine violatæ religionis aut læsæ majestatis divinæ. 7. Introductis semel ejusmodi pœnis iidem regencibus non potuerunt harum usum dissuadere, sed potius iis sapius suaserunt, ut eadem crudelitate uterentur in puniendis delictis, quorum prohibitio ab imperantibus solis facta erat, quamvis & horum delictorum pauca adessent exempla. 8. His causis accessit persuasio imperantium ex falsis principiis politicis, ut non solum legibus pœnalibus, iisque infamantibus prohiberentur actiones injustæ, sed & indecoræ, & præ reliquis a voluptate ortæ, cum tamen hæ magis adhortatione & exemplo imperantium & docentium, quam legibus pœnalibus emendari debeant. Conf. Dn. Præsid, *Dissert. de judicio seu censura morum cap. 1. §. 5. seq. §. 13. seq. & cap. 3. §. 3. seq.*

§. LV.

His ita suppositis jam cessabit admiratio, cur pœnæ infamantes ubique regnent. Nam, ut saltem hic pauca de gentibus supra §. 4. seq. memoratis, in medium producam, initio nullum est dubium, apud Ægyptios pœnas crudeles omnes præcipue originem ducere ab eorum sacerdotibus, cum idololatria maxima apud Ægyptios in usu fuerit, & ab iis ad alias gentes propagata. Conf. Witfii *Ægyptiaca l. 1. §. 10. §. 9. p. 53. lib. 2. cap. 2. p. 60. seq.* Voss. *de orig. idol. lib. 1. c. 22. p. 85.* Porro Judæi, uti ab Ægyptiis & aliis gentibus idololatria fuerunt infecti, ita & expirante Theocratia a Mose instituta, sacerdotes ac Doctores eorum sub prætextu pietatis, sæpe etiam ex serâ persuasione erroris politici de extirpandis actionibus indecoris per leges pœnales, ejusmodi pœnas infamantes receperunt. Huc spectat potissimum excommunicatio ab aliis Gentibus ad Judæos translata, ut quæ primario intendit infamiam & ignominiam excommunicati, sive temporariam, sive perpetuam, de cujus ortu & progressu prolixè sed non

Quæ probantur per exempla populorum talibus pœnis utentium.

perspicuo ordine agit Seldenus de *Synedriis Vet. Ebreor. l. 1. c. 7. seq. potissimum 10.* cujus discursum magis perspicua methodo in summam contraxit Dn. Præses in *notis ad Huberum de jure civitatis lib. 1. sect. 5. cap. 6. p. 217. seq.* ubi præ cæteris nota observationem ultimam p. 220. de tyrannide per excommunicationem quærita & falsis miraculis stabilita. Adde historiam Evangelicam de odio Phariseorum erga Christum, quod personas ab ipsis pro infamibus declaratas, præcipue adulteras, non evitaret sed earum conversatione uteretur, cum iis comederet, adeoque loco odii Pharisæici iisdem signa amoris non vulgaris daret. Apud Græcos & Romanos Ethnicos cum poenæ infamantes rariorem & plerumque mitiorem usum haberent, per ea quæ supra §. 18. 19. 35. jam fuere notata, ut de exemplis observationum paragraphi præcedentis sim sollicitus non erit opus. Sufficiet, si illustrem eas per exempla Romæ Christianæ. At de hac notum est, quod ea contra doctrinam Christi & Apostolorum a Sacerdotibus Ethnicis & Judæis, mediantibus potissimum Patribus Ecclesiæ, mox excommunicationes infamantes susceperit, mox hæreses & alia crimina infamantia & crudelioribus poenis vindicanda invenerit, & ad universas gentes, quæ postea Christianismum susceperunt, propagaverit. Evolve saltem *indicem notarum var. ad Lancelott.* voce *Excommunicatio & hæresis*, & deprehendes multas assertiones, fere singulas observationes paragraphi præcedentis illustrantes, & simul causam aperientes, cur illa enormia mala Rebuspublicis per illa arcana Politica papalia illata hæctenus in rebuspublicis Protestantium nondum sint sublata. Quod in specie inhumanam illam & infamantem poenam attinet, quæ fit per nasi abscissionem, non nisi cum horrore legi possunt exempla frequentissima hujus crudelitatis, etiam adversus ipsos imperatores ac imperatrices usurpatæ, in seculo septimo, cum videlicet tyrannis Papatus Politici & hæretificationes ad summum quasi fastigium pervenissent. Vide omnino Arnoldum *lib. 7. der Kezer. Historie cap. 1. §. 1. 2. 3. item cap. 2. & 3.*
Confer.

Confer. Dn. Præsid. *Hist. cont. int. imp. & sacerdot. cap. 5. potissimum* §. 33. 34. 43. 44. & *in caut. circa præcogn. Jurispr. Eccles. cap. 18.*

§. LVI.

Imo si accuratius quis inquirere velit in doctrinas hodiernas de variis generibus infamium nihil delinquentium, quos veteres Romani & alii populi ignorabant, patebit si non omnes plerasque tamen originem debere Clero Pontificio & Juri Canonico, & quod Clerus ad eo melius alliciendam plebem, etiam huic persuaserit, aut a plebe inventas admiserit absurdissimas assertiones de innocentium hominum & Reipublicæ valde utilium infamia. Sed cum jam supra §. 42. & 43. dixerim, hanc infamiam impropriam dictam directe ad disputationem præsentem non pertinere, aliorum industriz hujus asserti demonstrationem ulteriorem relinquo, quibus non pauca ad hunc scopum utilia præter alios suppeditabunt Illustris Gundlingius *ad pandectas de his qui not. infam. p. 289. seq. §. 17. seq.* item Hertius *Paroem. jur. Germ. lib. 1. Paroem. 12. 13. 14. p. 414. seq.* Ita notum est, quod mores absurdi, excludentes hominum innocentium liberos ab opificiis diu regnaverint in Germania & adhuc regnent, nec potuerint omnes per ipsas leges imperii hæctenus cum effectu universali abrogari. Vide *Ordin. Polit. 1551. tit. 37. & 1577. tit. 38.* junctis variis querelis, deliberationibus & constitutionibus novis imperii contra istos abusus præcedenti & hoc etiam seculo nondum plene extinctas, quarum quasdam refert Burgemeister *Tomo 1. des Teutschen Corporis juris p. 1097. seq.* Ita quis crederet, molitorum filios exclusos esse ab opificiis ex doctrinis Clericalibus, nisi constaret jam Caroli M. tempore ab officiorum Ecclesiasticorum honoribus a Clero & Monachis eos fuisse exclusos. Hertius *d. paroem. 13. p. 417.* Carnifices & horum filios quod attinet, firmiter mihi persuadeo, quod absurda & hypocritica doctrina juris Canonici, de poenis sanguineis Clero non inferendis,

Et illustrantur exemplis eorum, qui in Germania quamvis crimine vacui, ab opificiis, ut infames fuere exclusi.

de non tractandis causis sanguineis in Ecclesia, item de intercessionibus cleri pro hæreticis coram iudice seculari, ne pœna sanguinis eos puniat, (sed ut potius eos vivos comburat) de quibus vide *notas variorum ad Lancelott. p. 271. 1035. 1929. seq.* primariam occasionem dederit Germanis, ut carnicifera pro infamibus haberent. Quemadmodum vero ex uno absurdo sua sponte plura sequi solent, ita mihi videtur esse valde verosimile, quod etiam ex istis absurdis doctrinis tandem proflexerit opinio, cavendam esse clero & monachis conversationem cum omnibus qui sanguinem humanum effunderent, etsi id fieret ad promovendam sanitatem, unde postea populus nec barbitonifera nec eorum filios in officia recipere & pro hominibus sanæ integræ habere voluit. Conf. Dn. Præsid. *inslit. Jurisprud. div. lib. 2. cap. 12. §. 64.* Ex eadem doctrina juris Canonici de sacramento matrimonii, & quod omnes liberi extra matrimonium progeneri (contra usum communem juris civilis) sint pro spuris habendi, liberi etiam ex stupro geniti non admittuntur ad officia, (conf. Dn. Præsid. *coroll. II. dissert. de existimatione*) contra autem illi qui publicam meretricem in matrimonium ducunt pro talibus qui non sint excludendi ab officiis declarari solent. Hertius *parœm. 12. §. 2. p. 415.* Neque adeo mirandum, quod officines, cleri, ad suos tumultus sæpius plebem excitantis, auxilio freti, in liberis imperii civitatibus legibus imperii sæpe non pareant, ac magistratus urbi præcepta contemnunt; cum publicæ novellæ hujus anni testentur, eos Viennæ, in ipsa residentia Potentissimi Imperatoris aliquoties tumultus excitasse.

§. LVII.

Cautela circa
abrogationem
talium pœnarum
infamantium

Sufficiant hac de prima quæstione. (*vide supra §. 29.*)
Ad secundam quæstionem quod atinet: An pœnæ, quæ viventes infamant, sint abrogandæ? videbatur quidem prima fronte cum Titio ea simpliciter esse affirmanda, cum hæcenus
suffi-

sufficienter, ut puto, ostensum fuerit, quod pœnæ perpetuo infamautes sint reipublicæ noxiæ, ad tempus autem infamantes nullam vel exiguam utilitatem eidem præbeant, per dicta §. 51. & 53. & cum communis persuasio in Politicis regnet, quod Respublica non melius & efficacius emendari possit, quam per leges. Sed si rem paulo accuratius consideres, deprehendes in eo quidem Titium recte scripsisse (*supra p. 2.*) quod non deberent usum habere ejusmodi pœnæ, sed propterea non sequitur eas, si hæctenus usum habuerint, esse statim abrogandas per alias leges, non magis ac si Medicus cognoscat, hoc vel illud esse sanitati noxium, aut effectum morbi, & homini valde adueto usui illius rei noxiæ, usum omnem ejus statim interdicere, aut præcipere jam ægrotanti podagrico aut paralytico velit, ut e lecto statim surgere ac circumire aut saltare debeat. (Conf. Dn. Præsid. *Dissert. de Charact. & circumsp. Medici ad cur. ræd. proc. adbib. §. 22. p. 38.*) Non confundendæ sunt quæstiones de justo & injusto, cum quæstionibus de utili aut inutili, sive quæstiones morales cum politicis juris publici, cum quæstionibus de prudentia legislatoria. In eo consentio cum Titio, contra ejus adversarios, quod abrogatio ejusmodi non peccet contra præcepta justitiæ, cum leges pœnales non obligent Principem, (*Grot. de J. B. & P. lib. 2. c. 14. §. 2. n. 2.*) & quod, si ejusmodi abrogatio commode fieri posset, per se non sit nocitura Reipublicæ, sed potius eidem profutura. Sed in eo dissentio a Titio, quod Princeps agnoscens veritatem primæ quæstionis, statim abrogare debeat ejusmodi pœnas infamantes, Est enim ipse Princeps agnoscat, metuendi tamen forte Principi sunt tumultus, si statim abrogare velit rem, de cujus usu insigni, estsi erronee, adhuc persuasi sint Docentes populum, & ex populo non solum plebeji sed & honoratiores; Recordabitur adeo princeps v. g. Christiani I. Elef. Saxon. exorcismum lege publica abrogare volentis. Recordabitur Recessuum imperii, pocula sanitatis prohibentium, & quod illis non obstantibus

tium adhibeant.

in

in conventibus potentum quotidie continuata fuerint pocula in sanitatem ipsorum recessuum, Adde, quod mores civium unius Reipublicæ tam vitiosi ac stulti, quam virtuosi & prudentes, plerumque inter se arctiore & sæpe latente vinculo sint connexæ, ut etiam si unum genus vitii aut stultitiæ cognoscat legislator, non tamen statim certus sit, an cognoscat & fontes illius stultitiæ, & an sub lato uno vitio tollantur etiam reliqua occulte connexa: Ergo ante omnia tentabit princeps, imprudentiam pœnarum infamantium, de quibus ago, agnoscens, ut etiam agnoscat fundamentales errores politicos, supra §. 54. per indicem propositos, & deliberet, utrum & hos simul tollere velit & possit. Ita in causa simili considerabit v. g. noxium fore Reipubl. si tollatur pœna capitalis furum ad exemplum Reipubl. Mosaicæ, si non simul tollantur, ut alia taceam, tot genera vivendi otiosa aut ad otium (etiam eruditum & pharisaicum) irritantia, quæ exulabant in Republica Mosaica. Interim tamen operam dabit Princeps prudens, ut doctrinas Academicas, communes istos errores Politicos ex Papatu etiam in Academiis Protestantium passim regnantes, ad oculum demonstrantes non prohibeat, sed eas tueatur, & impetum contra latrantium (sub prætextu blasphemix, atheismi &c.) efficaciter, sed tamen absque crudelitate coercet. Imo ipse Princeps non solum operam dabit, ne pœnz infamantes in posterum augeantur, & ita malum politicum latius serpat, sed & tentabit, ut unam & alteram pœnam, præprimis perpetuo infamantem, & ob exempla delinquentium frequentem, in aliam mitiorem & Reipublicæ magis utilem mutet. Conf. iterum Dn. Præsid. dict. Dissert. de characterè Medici &c. §. 23. & 24. p. 41. seq.

§. LIX.

Subjunctis
paucis quibus-
dam exemplis.

Possẽm hic subsistere, inprimis, cum maxime desiderem finem imponere dissertationi, quæ præter spem sub manibus crevit, etsi tantum non ubique maxime operam dederim, ut ea, quæ

quæ passim prolixiorum explicationem videbantur poscere, in summam contraherem. Sed tamen cum exempla quædam alia cautelas paragraphi præcedentis illustrantia & ad præsentem materiam propius pertinentia, jam succurrant, paucis ea addere licebit. Dixi supra §. 37. apud Germanos hodie nec ictum fustium infamare, nec causam seu delictum, sed potissimum carnificem poenam fustigationis applicantem. Quidsi ergo princeps carnificis officium plane tolleret, aut quidsi omnem infamiam tolleret a carnifice & ejus officio? Præprimis cum hæctenus sæpius ostensum fuerit, illam infamiam esse plane irrationalem, & cum nemo dubitet, principem posse famam infamatis reddere, & infamiam civilem tollere. Sed prius quidem, id est totalis sublatio officii carnificis, sine insigni rerumpublicarum nostrarum damno fieri haud poterit. Posterius vero non suadendum principi, aut ejus consiliariis Politicis, ne communes Politicorum adversarii eos coram plebe, non quidem solius vulgi sed etiam eruditorum, autoritatis præjudicio immeritorum traducant, tanquam & ipsi infames essent, & principis famam consiliis suis prostituerent. Similes ineptias olim Wenceslao Imperatori intuitu frequentis cum carnifice conversationis, & quod ipsum compatrem appellaret, recensitas ac refutatas a Dn. Præside vide in *dodec-quest. promisc. quest. 2. §. 5. & 6.* Mediam viam hic tenent leges & mores pœnarum militarium hodiernarum, ubi ex parte pœnæ infamantes tam capitales quam non capitales & ita etiam officium carnificis, fuere retentæ; ex parte vero sublato carnificis auxilio infamia punitorum tam in pœnis capitalibus quam non capitalibus fuit remota & exclusa. Vide Dn. Ludovici *Einleitung zum Kriegs-Process. cap. ult. §. post. 8. p. 205. seq. Conf. supra dicta §. 37.* Denique (ut jam alias similes Constitutiones noviores in vicina Saxoniam & alibi, pœnam fustigationis abrogantes, taceam,) Potentissimus Rex Angliæ GEORGIUS, Dominus meus Clementissimus, in Ducatu Hanoverano sapientissime mutavit pœnam fustigationis infamantem

mantem in poenam condemnationis ad operas publicas, quæ constitutio, cum maxime confirmet rationes meæ sententiæ, dignissima videtur, ut integra hoc loco apponatur. P. P. Demnach die Erfahrung bisshero gegeben, daß diejenigen delinquenten, deren Verbrechen nach Anweisung der Halsgerichts-Ordnung Kayfers Caroli V. auch sonst befundenen Umständen nach, die Straffe des Staupenschlags und derselben anlebende ewige Landes-Verweisung verwürckt, durch Vollstreckung sothaniger Straffe nicht allein zur Besserung ihres Verhaltens nicht gebracht, sondern vielmehr veranlasset werden, an andern Orten, dahin sie sich nachhero begeben, wohl annoch größere und enormere Ubelthaten, als sie vorhin begangen, nemlich Strassen-Raub, Morden und dergleichen auszuüben, inmassen sie durch den erlittenen Staupenschlag in den Stand gesetzt, daß Sie aller ehrlichen Handthierung, um davon ihren Lebens Unterhalt zu erwerben, gang ohnfähig seyn, daher zu nicht anders als zu obbemeldte enorme crimina, da Sie ihres Lebens Unterhalt haben wollen, zu greiffen sich gleichsam genöthiget sehen, dahingegen, wenn sie an statt obbedeuteter Straffe des Staupenschlags ad operas publicas, oder in ein Zucht-Haus und zwar beydes in perpetuum condemniret werden, das Publicum nicht nur wider alles übele, welches sonst von ihnen zu befürchten ist, gesichert seyn kan, und die delinquenten mit der Zeit ehender zur Besserung gebracht werden können, als wenn der Staupenschlag an ihnen exequiret wird, sondern es ist auch ohne dem leicht zu ermessen, daß solche Straffe der condemnation ad operas publicas oder des Zuchthausen, bey denen übelgesinneten mehr Nachdruck haben werde, um sie von denen Ubelthaten abzuschrecken, als die Straffe des Staupenschlages, indem

indem nach erlittener dieser Straffe sie jedennoch die Freyheit behalten anderwärts obbedeuteter massen übels zu thun. So verordnen Wir kraft Unser hohen Landes Fürstlichen Obrigkeit hiemit, daß in Unsern Landen die Straffe des Staupenschlags, mit der anklebenden ewigen Landes-Verweisung, fernerhin nicht erkandt, sondern an deren statt diejenigen Delinquenten welche durch ihr Verbrechen, denen Gesezen nach, obbedeutete Straffe des Staupenschlags verwirckt, ad operas publicas, oder zu dem Zuchthause und zwar beydes in perpetuum condemniret werden sollen; Wir befehlen demnach allen Obrigkeiten, Magistraten und Gerichts-Inhabern in Unsern Fürstenthümern und Landen, denen die Judicatur über dergleichen Verbrechen, welche den Staupenschlag in denen Rechten mit sich führen, zustehet, hiemit ernstlich, daß dieselbe respective hinkünfftig sich nach dieser Verordnung in judicando achten, oder welche die Urtheile nicht selbst abfassen, sondern zu deren Einholung die Acta an auswärtige Rechts-Gelahrte verschicken, diese Unsere Ordnung zur Nachricht des referentis extranei denen actis mit bepfügen sollen. Daran geschiehet Unser Wille.

P. S. Weiln es auch mit dem so genandten Schand-Pfahle auf gewisse Masse eine gleiche Bewandniß, als mit dem Staupenschlage hat, daß nemlich die delinquenten, an welchen die Straffe des Schand-Pfahles vollstreckt wird, dadurch zu allen ehrlichen Handthierungen, um damit ihren Lebens Unterhalt zu erwerben, ohnfähig gemacht worden; So verordnen kraft dieses Wir auch hiemit, daß solche Straffe des Schand-Pfahls fernerhin in Unsern Landen gleichfalls nicht erkandt, sondern an deren statt diejenige Delinquenten-

quenten, welche ihrer begangenen Verbrechen halber die Strafe des Schand-Pfahls, denen gemeinen Rechten nach verdient haben, dem Befinden nach, ad operas auf eine, nach proportion des Verbrechens, zu determinirende Zeit, condemniret und vertheilet werden sollen. Wornach sich dann die hohen Gerichte, Magistraten und Gerichts Inhabere in Unsern Fürstenthümern und Landen, denen über diejenige Verbrechen, welche den Schand-Pfahl mit sich führen, zu judiciren zustehet, sich gleichfals zu achten haben; Was aber den so genandten Straff-Pfahl betrifft, bleibet derselbe nach wie vor nicht allein beybehalten, sondern es soll auch derselbe an denen Orten, da dergleichen bishero nicht im Gebrauch gewesen, hinkünftig angeordnet werden. Geben Hanover
d. 28. Decembr. 1717.

F I N I S.

99 A 6992

ULB Halle

3

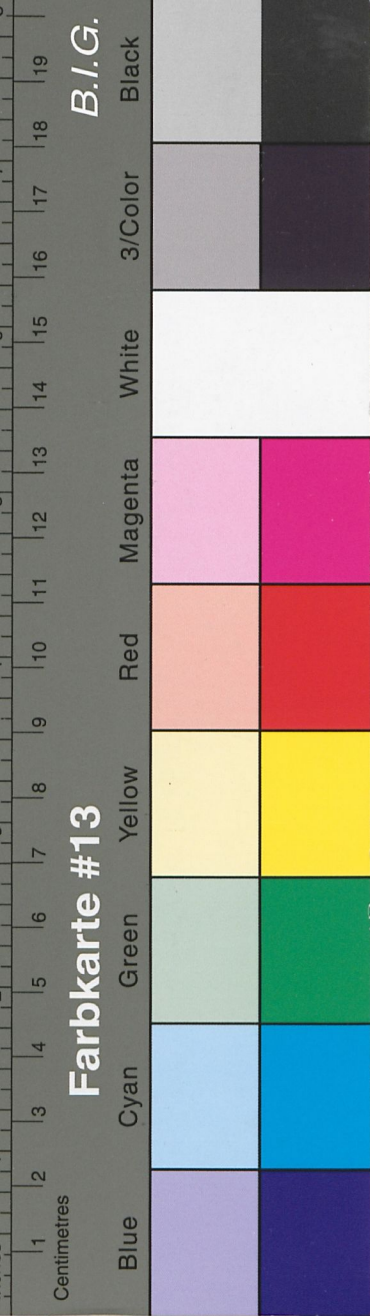
002 824 825

Zho ✓

PROBLEMA JVRIS PVBLICI,
AN
POENÆ VIVEN-
TIVM EOS INFAMANTES
SINT ABSVRDÆ, ET
ABROGANDÆ?

QVOD
IN ACADEMIA FRIDERICIANA

PRÆSIDE

D. CHRISTIANO THOMASIO, JCTO,
SACRÆ REG. MAJEST. BORVSS. CONSILIARIO INTIMO
ACADEMIÆ FRIDERICIANÆ DIRECTORE, PROFESSORÆ JVRIS
PRIMARIO, FACVLTATIS JVRIDICÆ PRÆSIDE ORDINARIO
& h. t. DECANO

D. V. APRILIS ANNI MDCCXXIII.

H. L. Q. C.

PVBLICO EXAMINI SVBJICIET

AVCTOR

JOHANNES HENRICVS DE KALM,
BRVNSVICENSIS.

✠✠✠✠✠✠✠✠ (9) ✠✠✠✠✠✠✠✠✠✠✠✠✠✠
HALÆ MAGDEBVRGICÆ,
LITERIS SALFELDIANIS.